

**Məhkəmə qərarlarının icrası İcra (12) haqqında
Azərbaycan Respublikasının Qanunu**

Qəbul edilmişdir: 27 dekabr 2001-ci il, № 243—II Q.

- Əlavə və dəyişikliklər: 1. 20 iyun 2003-cü il, № 488-IIQD;*
2. 11 iyun 2004-cü il, № 688-IIQD;
3. 28 sentyabr 2004-cü il, № 765-IIQD;
4. 26 oktyabr 2004-cü il, № 782-IIQD;
5. 26 dekabr 2006-cı il, № 219-IIIQD;
6. 17 aprel 2007-ci il, № 320-IIIQD;
7. 9 oktyabr 2007-ci il, № 430-IIIQD;
8. 2 iyun 2008-ci il, № 618-IIIQD;
9. 13 iyun 2008-ci il, № 648-IIIQD;
10. 20 oktyabr 2009-cu il, № 894-IIIQD;
11. 1 fevral 2010-cu il, № 950-IIIQD;
12. 18 iyun 2010-cu il;
13. 10 iyun 2011-ci il, № 149-IVQD;
14. 24 iyun 2011-ci il, № 179-IVQD;
15. 16 oktyabr 2012-ci il, № 444-IVQD;
16. 31 may 2013-cü il, № 665-IVQD;
17. 21 iyun 2013-cü il, № 695-IVQD;
18. 3 dekabr 2013-cü il;
19. 20 oktyabr 2015-ci il.

Bu Qanun Azərbaycan Respublikası məhkəmələrinin, beynəlxalq arbitrajların və münsiflər məhkəmələrinin, xarici dövlətlərin məhkəmələrinin və arbitrajlarının mülki və iqtisadi mübahisələrə dair işlər üzrə qərarlarının, cinayət işləri üzrə hökmlərinin və qərarlarının (12) əmlakın alınmasına dair hissəsinin, habelə məhkəmə əmrlərinin, inzibati xətalər haqqında işlər üzrə məhkəmə qərarlarının, (18) inzibati xətalara dair işlərə baxmaq səlahiyyəti olan orqanların (vəzifəli şəxslərin) qərarlarının, alimentlərin ödənilməsi barədə notariat qaydasında təsdiq edilmiş sazişlərin, notariat orqanlarının icra qeydlərinin, məişət zorakılığı ilə bağlı işlərə baxmaq səlahiyyəti olan orqanlar tərəfindən verilən qısamüddətli mühafizə orderlərinin (14) və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş hallarda digər orqanların (bundan sonra — məhkəmə və digər orqanların) qərarlarının məcburi icrası qaydalarını və şərtlərini müəyyən edir.

I Fəsil
Ümumi müddəalar

Maddə 1. ~~Məhkəmə və digər orqanların qərarlarının icrası~~ İcra (12) haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi

1.1. ~~Məhkəmə və digər orqanların qərarlarının icrası~~ İcra (12) haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasından, bu Qanundan, «~~Məhkəmə nəzarətçiləri və məhkəmə ieraçları haqqında~~» «İcra məmurları haqqında» (12) Azərbaycan Respublikası Qanunundan, Azərbaycan Respublikası Mülki Prosesual Məcəlləsindən, habelə digər qanunvericilik aktlarından ibarətdir.

1.1-1. *İnzibati xətalara dair işlər üzrə inzibati cərimə tətbiq edilməsi barədə qərarlar Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 443, 444, 445.1, 446, 447.3, 448, 451-ci maddələrinin tələbləri nəzərə alınmaqla bu Qanuna müvafiq icra olunur.* (18)

1.2. Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı dövlətlərarası müqavilələrdə ~~məhkəmə və digər orqanların qərarlarının icrasına~~ icraya (12) dair Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyindən fərqli qaydalar müəyyən olunduqda, beynəlxalq müqavilələr tətbiq edilir.

Maddə 1-1. İcra qanunvericiliyinin prinsipləri

İcra qanunvericiliyi qanunun aliliyinin təmin olunması və hamının qanun qarşısında bərabərliyi, obyektivlik, ədalətlik prinsiplərinə əsaslanır. (12)

Maddə 2. Məcburi icra orqanları

2.1. Azərbaycan Respublikasında məhkəmə və digər orqanların qərarlarının məcburi icrası ~~məhkəmə ieraçları~~ icra məmurları (12) tərəfindən həyata keçirilir.

2.2. ~~Məhkəmə ieraçlarının~~ İcra məmurlarının (12) səlahiyyətləri Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilir.

Maddə 3. ~~Məhkəmə ieraçısının~~ İcra məmurunun (12) tələblərinin məcburiliyi

3.1. Məhkəmə və digər orqanların qərarlarının icrası ilə əlaqədar ~~məhkəmə ieraçısının~~ icra məmurunun (12) tələbləri Azərbaycan Respublikasının ərazisində bütün orqanlar, hüquqi şəxslər, onların vəzifəli şəxsləri və fiziki şəxslər üçün məcburidir.

3.2. Məhkəmə və digər orqanların qərarlarının icrası ilə əlaqədar ~~məhkəmə ieraçlarının~~ icra məmurlarının (12) tələblərini yerinə yetirməyən, onlara həvalə edilmiş vəzifələrin icrasına mane olan şəxslər Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 4. Məhkəmə və digər orqanların qərarlarının tələblərini icra edən digər orqanlar və təşkilatlar

4.1. Bu Qanunla nəzərdə tutulmuş hallarda məhkəmə və digər orqanların qərarlarının pul vəsaitlərinin tutulmasına dair tələbləri vergi orqanları, bank və digər kredit təşkilatları tərəfindən icra olunur.

4.2. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş hallarda məhkəmə və digər orqanların qərarlarının tələbləri başqa orqanlar, vəzifəli şəxslər, habelə hüquqi və fiziki şəxslər tərəfindən də icra oluna bilər.

4.3. Bu Qanunun 4.1-ci və 4.2-ci maddələrində göstərilən orqanlar, təşkilatlar, habelə şəxslər məcburi icra orqanları sayılmır.

4.4. *İnzibati orqan tərəfindən qəbul edilmiş inzibati aktlar (bələdiyyələr tərəfindən qəbul edilmiş inzibati aktlar və pul tələblərinin ödənilməsi ilə bağlı inzibati aktlar istisna olmaqla), o cümlədən inzibati şikayət üzrə qəbul olunmuş qərar onu qəbul etmiş inzibati orqan tərəfindən Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunu ilə müəyyən olunmuş qaydada icra edilir (9 oktyabr 2007-ci il tarixli 430 sayılı Qanunla əlavə edilmiş bu bənd Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosesual Məcəlləsi ilə eyni gündə qüvvəyə minir).*

Maddə 5. Banklar və digər kredit təşkilatları tərəfindən icra hərəkətlərinin təmin edilməsi

5.1. Bankda və digər kredit təşkilatında borclunun hesablarının və həmin hesablarda pul vəsaitlərinin olması barədə məlumatı olan ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru (12)*, məhkəmə və digər orqanların qərarlarının pul vəsaitlərinin tutulmasına dair tələblərinin göstərildiyi ~~icra sənədini~~ *icra sənədinin icra qurumunun rəhbəri tərəfindən təsdiq olunmuş surətini (12)* bilavasitə banka və ya digər kredit təşkilatına göndərir.

5.2. Borclunun hesablarına xidmət edən bank və ya digər kredit təşkilatı ~~məhkəmə icraçısından~~ *icra məmurundan (12)* icra sənədini aldığı vaxtdan yeddi gün müddətində icra sənədinin pul vəsaitlərinin tutulmasına dair tələbləri icra edir, yaxud borclunun hesablarında tələbkarın tələblərinin təmin edilməsi üçün yetərli pul vəsaitləri olmadığından, həmin tələblərin tamamilə və ya qismən icra edilməməsi barədə icra sənədində qeyd yazır.

5.3. Bu Qanunun 5.2-ci maddəsində göstərilən tələblərə əməl etməyən bank və ya digər kredit təşkilatı *icra məmurunun inzibati xəta haqqında protokoluna əsasən (12)* müvafiq məhkəmə tərəfindən Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada inzibati məsuliyyətə cəlb olunur.

Maddə 6. İcra sənədləri

6.1. Aşağıdakılar icra sənədləri sayılır:

6.1.1. Məhkəmələr tərəfindən:

- Azərbaycan Respublikası məhkəmələrinin qərarları;
- iddianın təmin edilməsi ilə bağlı tədbirlərin görülməsi haqqında məhkəmələrin qəraradları;
- məhkəmələrin cinayət işləri üzrə hökmlərinin, qəraradlarının və qərarlarının əmlakın alınmasına dair hissəsi;
- beynəlxalq arbitrajların və münsiflər məhkəmələrinin qərarları;
- xarici dövlətlərin məhkəmələrinin və arbitrajlarının qərarları əsasında verilən icra vəərəqləri.

6.1.2. məhkəmə əmrləri;

6.1.3. alimentlərin ödənilməsi barədə notariat qaydasında təsdiq edilmiş sazişlər;

6.1.4. notariat orqanlarının icra qeydləri;

6.1.5. inzibati xətalara dair işlərə baxmaq səlahiyyəti olan orqanların (vəzifəli şəxslərin) qərarları;

6.1.6. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş hallarda digər orqanların qərarları;

6.1.7. vekseldə onun aksepti haqqında qeyd olunubsa, onun aksepti hallarında veksəl üzrə ödənilməməsinə görə qanunvericiliyə uyğun verilən protestlər;

6.1.8. Bələdiyyələr tərəfindən qəbul edilmiş inzibati aktlar və digər inzibati orqanların pul tələblərinin ödənilməsi ilə bağlı inzibati aktlar;

6.1.9. məişət zorakılığı ilə bağlı işlərə baxmaq səlahiyyəti olan orqanlar tərəfindən verilən qısamüddətli mühafizə orderləri (bundan sonra – qısamüddətli mühafizə orderi). ([14](#)) (9 oktyabr 2007-ci il tarixli 430 sayılı Qanunla əlavə edilmiş bu bənd Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosessual Məcəlləsi ilə eyni gündə qüvvəyə minir).

Maddə 7. İcra sənədlərinə aid tələblər

7.1. İcra sənədində aşağıdakılar göstərilir:

7.1.1. məhkəmənin və ya icra sənədini verən digər orqanın adı;

7.1.2. icra sənədinin verilməsinə əsas olan iş və ya materiallar və onların nömrələri;

7.1.3. icra edilməli olan qərarın qəbul edildiyi vaxt;

7.1.4. tələbkar və borclunun soyadı, adı, atasının adı, onların yaşayış yeri, borclunun doğulduğu yer və tarix, onun iş yeri; tələbkar və borclu hüquqi şəxsin adı, ünvanı;

7.1.5. məhkəmə və ya digər orqanın qərarının nəticə hissəsi;

7.1.6. məhkəmə və ya digər orqanın qərarının qüvvəyə mindiyi vaxt;

7.1.7. icra sənədinin verildiyi vaxt və onun icraya yönəldilməsi müddəti.

7.2. Məhkəmə qəranına əsasən verilmiş icra sənədi hakim tərəfindən imzalanır və məhkəmənin möhürü ilə təsdiqlənir.

7.3. Digər icra sənədləri onları qəbul və ya təsdiq etmiş şəxslər tərəfindən imzalanır və möhürlə təsdiqlənir.

7.4. Məhkəmə əmrinin və alimentlərin ödənilməsinə dair notariat qaydasında təsdiqlənmiş sazişin məzmunu müvafiq olaraq Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual və Ailə Məcəllələri ilə müəyyən edilir. Notariat orqanlarının icra qeydlərinin məzmunu «Notariat haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən olunur.

Maddə 8. İcra sənədləri üzrə icraata başlanılması

8.1. İcra sənədinin icraya yönəldilməsi bilavasitə müvafiq qərarı çıxarmış məhkəmənin və ya digər orqanın vəzifəsidir.

İcra sənədi bu Qanunun 7-ci maddəsində nəzərdə tutulan tələblərə uyğundursa, ~~məhkəmə icraçısı~~ icra məmuru ([12](#)) icra sənədini məhkəmədən və ya digər orqandan qəbul etməli və icraata başlamalıdır.

8.2. ~~Məhkəmə icraçısı~~ İcra məmuru ([12](#)) icra sənədini aldığı vaxtdan üç gün müddətində icraata başlamaq haqqında qərar qəbul edir.

Həmin qərarla ~~məhkəmə icraçısı~~ icra məmuru ([12](#)) icra sənədində göstərilmiş tələblərin borclu tərəfindən könüllü icrası üçün məhkəmənin qərarında digər icra müddəti müəyyən edilməyibsə, icraata başlanıldığı vaxtdan ən çoxu ~~beş gün~~ [on gün](#) ([12](#)) müddət təyin edir və bu barədə borcluya bildiriş verir. Bildirişdə həmin müddət başa çatdıqdan sonra göstərilən tələblərin məcburi qaydada icra ediləcəyi və bu Qanunla nəzərdə tutulmuş icra ödənişinin və icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclərin ondan tutulacağı göstərilir.

8.3. İcraata başlamaq haqqında qərarın surəti onun qəbul edildiyi vaxtdan bir gün müddətində tələbkara, borcluya, habelə icra sənədini vermiş məhkəməyə və ya digər orqana göndərilir.

8.4. Əmlak tələbləri üzrə icra sənədinin icrasını təmin etmək məqsədilə, ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) borclunun əmlakını siyahıya alır və bu barədə icraata başlamaq haqqında qərarda müvafiq qeyd aparır.

8.5. Tərəflər icraata başlamaq haqqında qərardan, onun surətini aldıqdan sonra 10 gün müddətində məhkəməyə şikayət edə bilirlər.

Maddə 9. İcra sənədinə aid tələblərin pozulmasının nəticələri

9.1. ~~Məhkəmə icraçısı~~ *İcra məmuru* (12) bu Qanunun 7-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş tələblərə uyğun olmayan icra sənədini onun daxil olduğu vaxtdan ən gec üç gün müddətində icra sənədini vermiş məhkəməyə və ya digər orqana qaytarır və bu barədə müvafiq qərar qəbul edir.

9.2. ~~Məhkəmə icraçısı~~ *İcra məmuru* (12) icra sənədinin qaytarılmasına dair qərarın qəbul edilməsi barədə həmin qərarın qəbul edildiyi vaxtdan bir gün müddətində tələbkara məlumat verir.

9.3. İcra sənədinin qaytarılması haqqında qərarda onun qaytarılması əsasları göstərilir. ~~Məhkəmə icraçısı~~ *İcra məmuru* (12) icra sənədini vermiş məhkəməyə və ya digər orqana yol verilmiş pozuntular barədə məlumat verir.

9.4. Yol verilmiş pozuntular üç gün müddətində aradan qaldırılmalı və həmin icra sənədi yenidən ~~məhkəmə icraçısına~~ *icra məmuruna* (12) göndərilməlidir.

Maddə 10. İcra hərəkətlərinin həyata keçirildiyi yer

10.1. Borclu fiziki şəxsdirsə, icra hərəkətləri onun yaşadığı yerdə, yaxud onun iş yerində və ya onun əmlakının olduğu yerdə həyata keçirilir.

Borclu hüquqi şəxsdirsə, icra hərəkətləri onun olduğu yerdə və ya əmlakının olduğu yerdə həyata keçirilir.

10.2. Borclunun müəyyən hərəkətləri etmək vəzifəsinə dair tələblər icra sənədlərində göstərilən qaydada və yerdə icra olunur.

10.3. İcra zamanı borclunun yaşayış yeri və ya olduğu yer, yaxud onun iş yeri dəyişdikdə və yaxud borclunun, əvvəl olduğu yer üzrə tələbin yönəldilə biləcəyi əmlakının olmadığı və ya həmin əmlakın tələbkərin tələblərinin təmin edilməsi üçün yetərli olmadığı aşkar edildikdə, ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən bu barədə akt tərtib olunur. ~~Məhkəmə icraçısı~~ *İcra məmuru* (12) aktın tərtib edildiyi vaxtdan bir gün müddətində icra sənədini həmin aktın surəti ilə birlikdə borclunun yeni yaşayış yeri və ya olduğu yer üzrə, yaxud yeni iş yeri üzrə və ya borclunun əmlakının olduğu yeni yer üzrə ~~məhkəmə icraçısına~~ *icra məmuruna* (12) göndərir və bu barədə tələbkə, habelə icra sənədini vermiş məhkəməyə və ya digər orqana yazılı məlumat verir.

10.4. ~~Məhkəmə icraçısı~~ *İcra məmuru* (12) tərəfindən göndərilmiş icra sənədini müvafiq ərazi üzrə digər ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) icraata qəbul etməlidir. İcra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi yeri ilə bağlı ~~məhkəmə icraçıları~~ *icra məmurları* (12) arasında ~~mübahisələrə yol verilmir~~ *yarlanmış mübahisələr icra xidmətinin rəhbəri tərəfindən həll olunur.* (12)

Maddə 11. İcra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi vaxtı

11.1. İcra hərəkətləri saat 8-dən tez və saat 22-dən gec olmamaqla, iş günlərində həyata keçirilir. İcra hərəkətlərinin həyata keçirilməsinin dəqiq vaxtını ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru (12)* müəyyən edir. İcraatda iştirak edən tərəflər icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi vaxtı ilə bağlı təklif verə bilərlər.

11.2. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyənləşdirilmiş qeyri-ış günlərində icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsinə yalnız təxirəsalınmaz hallarda və ya borclunun təqsiri üzündən icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi iş günlərində mümkün olmadıqda yol verilir.

11.3. Saat 22-dən saat 8-dək icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsinə yalnız fiziki şəxslərin həyatı və sağlamlığı üçün təhlükə törədən hallarda yol verilir.

11.4. Bu Qanunun 11.2-ci və 11.3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş hallarda icra hərəkətləri yalnız ~~məhkəmə icraçıları qurumunun~~ *icra qurumunun (12)* rəhbərinin yazılı icazəsi ilə həyata keçirilir.

Maddə 12. İcra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi müddətləri

12.1. ~~Məhkəmə icraçısı~~ *İcra məmuru (12)* icra sənədini aldığı gündən iki ay müddətində icra hərəkətlərini həyata keçirməli və icra sənədində göstərilən tələblərin icra olunmasını təmin etməlidir. *Müstəsna hallarda icra sənədində göstərilən tələblərin icra olunması icra qurumunun rəhbərinin təqdimatı əsasında icra xidmətinin rəhbəri (baş icra məmuru) tərəfindən 1 ay müddətində uzadıla bilər. (12)*

~~12.2. Aşağıdakı icra sənədləri dərhal icra olunmalıdır:~~

~~12.2.1. alimentlərin, əməkhaqqının, habelə bu ödəmələr üzrə bütün bəre məbləğlərinin tutulması haqqında;~~

~~12.2.2. qanunsuz işdən çıxarılmış və ya başqa işə keçirilmiş işçinin işə və ya əvvəlki vəzifəyə bərpası haqqında. (11)~~

12.3. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə və ya icra sənədi ilə icrası dərhal nəzərdə tutulmuş ~~başqa tələblər də tələblər (11)~~ təxirə salınmadan icra olunur.

Maddə 13. İcra sənədlərinin icraya yönəldilməsi müddətləri

13.1. İcra sənədləri aşağıdakı müddətlərdə icraya yönəlməlidir:

13.1.1. məhkəmələrin qərarları əsasında verilən icra vərəqələri və məhkəmə əmrləri — bir ay ərzində;

13.1.2. iddianın təmin edilməsi ilə bağlı tədbirlərin görülməsi haqqında məhkəmələrin qəraradları əsasında verilən icra vərəqələri — dərhal;

13.1.3. notariat orqanlarının icra qeydləri və inzibati xətalara dair işlərə baxmaq səlahiyyəti olan orqanların (vəzifəli şəxslərin) qərarları — on gün ərzində;

13.1.4. beynəlxalq arbitrajların və münisiflər məhkəmələrinin qərarları, xarici dövlətlərin məhkəmələrinin və arbitrajlarının qərarları əsasında verilən icra vərəqələri — üç il ərzində;

13.1.5. qısamüddətli mühafizə orderi – dərhal. (14)

13.2. Bu Qanunun 13.1-ci maddəsi ilə müəyyən olunmuş müddətlər aşağıdakı qaydada hesablanır:

13.2.1. bu Qanunun 13.1.1-ci və 13.1.4-cü maddələrində göstərilmiş icra sənədlərinin (məhkəmə əmrləri istisna olmaqla) icraya yönəldilməsi zamanı —

məhkəmə qərarının qanuni qüvvəyə mindiyi, yaxud onun icrasının təxirə salınması və ya icrasına möhlət verilməsi ilə bağlı müəyyən edilmiş müddətin başa çatdığı vaxtdan, ~~məhkəmə qərarı dərhal icra edilməli olduqda — onun qəbul edildiyi günün ertəsi günündən;~~ (11)

13.2.2. məhkəmə əmrlərinin icraya yönəldilməsi zamanı — onların verildiyi vaxtdan 10 gün müddət keçdikdən sonra;

13.2.3. bu Qanunun 13.1.3-cü maddəsində göstərilmiş icra sənədlərinin icraya yönəldilməsi zamanı — müvafiq qərarın qəbul edildiyi vaxtdan.

Maddə 14. Məhkəmə və digər orqanların qərarlarının izah olunması

14.1. İcra sənədində göstərilmiş tələblər aydın olmadıqda, ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) həmin icra sənədinin verilməsi üçün əsas olmuş qərarın, habelə qanuna əsasən icra sənədi sayılan sənədin izah olunması barədə müvafiq məhkəməyə və ya digər orqana ərizə ilə müraciət etmək hüququna malikdir.

14.2. Məhkəmə və ya digər orqan ~~məhkəmə icraçısının~~ *icra məmurunun* (12) ərizəsinə onun daxil olduğu vaxtdan 10 gün müddətində baxır və zərurət olduqda, icra sənədinin verilməsi üçün əsas olmuş müvafiq qərarı, habelə qanuna əsasən icra sənədi sayılan sənədi onların məzmununu dəyişdirmədən izah edir.

Maddə 15. Məhkəmə və digər orqanların qərarlarının icrasına möhlət verilməsi və ya onların hissə-hissə icrası

Tərəflər icra sənədinin icrasına möhlət verilməsi və ya onun hissə-hissə icrası, yaxud icra sənədinin icrası üsulunun və qaydasının dəyişdirilməsi haqqında işə baxmış məhkəməyə müraciət edə bilərlər. Borclunun əmlak vəziyyətini və digər halları nəzərə alaraq, məhkəmə həmin müraciətlərə Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsinin 231-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş qaydada baxır.

Maddə 16. İcra hərəkətlərinin təxirə salınması

16.1. İcra hərəkətlərinin həyata keçirilməsinə çətinlik yaradan hallar olduqda, ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) tələbkərin və ya borclunun ərizəsinə əsasən icra hərəkətini 10 gündən çox olmayan müddətə təxirə sala bilər.

~~16.2. Məhkəmə icraçısı icra hərəkətlərinin təxirə salınması haqqında qərar qəbul edir və bu barədə tərəflərə, habelə müvafiq məhkəməyə və ya digər orqana bildiriş göndərir.~~

16.2. İcra məmuru icra hərəkətlərinin təxirə salınması haqqında qərar qəbul edir və həmin qərar icra qurumunun rəhbəri tərəfindən yoxlanılaraq təsdiq olunur. Bu barədə tərəflərə, habelə müvafiq məhkəməyə və ya digər orqana bildiriş göndərilir. (12)

16.3. Tərəflər icra hərəkətlərinin təxirə salınması haqqında ~~məhkəmə icraçısının~~ *icra məmurunun* (12) qərarından onun surətini aldıqdan sonra 3 gün müddətində müvafiq məhkəməyə şikayət verə bilərlər.

16.4. Məhkəmələrin cinayət işləri üzrə qərarlarının əmlakın alınmasına dair hissəsi üzrə icraatın təxirə salınması Azərbaycan Respublikasının Cinayət-Prosessual Məcəlləsinin 510-cu maddəsi ilə müəyyən olunmuş qaydada həyata keçirilir.

Maddə 17. İcraatın dayandırılmasının məcburiliyi

17.1. Aşağıdakı hallarda icra sənədi üzrə icraat məcburi olaraq dayandırılır:

17.1.1. məhkəmənin müəyyənləşdirdiyi hüquq münasibəti və rəsəliyə və ya hüquq varisliyinə yol verirsə, borclu öldükdə, ölmüş və ya xəbərsiz itkin düşmüş elan edildikdə, habelə ~~iqtişad məhkəməsi borclunun iflası barədə məhkəmə icraatına başladıqda~~ *borclunun iflası barədə məhkəmə icraatına başladıqda*; ([13](#))

17.1.2. borclu fəaliyyət qabiliyyətini itirdikdə;

17.1.3. borclu Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin döyüşən hissəsində olduqda və Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin döyüşən hissəsində olan tələbkərin müvafiq xahişi olduqda, yaxud hamıya bəlli olan hallar baş verdikdə və ya faktlar mövcud olduqda;

17.1.4. icra sənədinə dair borclu tərəfindən iddia qaydasında mübahisə qaldırıldıqda, əgər bu cür mübahisəyə qanunla yol verilirsə;

17.1.5. inzibati xətalara dair işlərə baxmaq səlahiyyəti olan orqanların (vəzifəli şəxslərin) hərəkətlərindən məhkəməyə şikayət verildikdə;

17.1.6. icra sənədi üzrə tələbin yönəldiyi əmlakın həbsdən azad olunması barədə məhkəməyə iddia verildikdə;

17.1.7. *İcraatda olan iş üzrə qəbul olunmuş məhkəmə aktlarından verilmiş apellyasiya və kassasiya şikayəti müvafiq məhkəmələrin icraatına qəbul olunduqda*; ([12](#))

17.1.8. iş üzrə qəbul olunmuş məhkəmə aktlarından şikayət Azərbaycan Respublikası Konstitusiya Məhkəməsinin icraatına qəbul olunduqda.

Maddə 18. İcraatın dayandırılmasının mümkün olduğu hallar

18.1. Aşağıdakı hallarda icra sənədi üzrə icraat dayandırıla bilər:

18.1.1. ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* ([12](#)) icra sənədinin verilməsi üçün əsas olmuş qərarın, habelə qanuna əsasən icra sənədi sayılan sənədin izah olunması üçün müvafiq məhkəməyə və ya digər orqana müraciət etdikdə;

18.1.2. borclu üzrlü səbəblərdən icra hərəkətlərinin həyata keçirildiyi yerin hüdudlarından kənarında olduqda;

18.1.3. borclu ağır xəstəliyinə görə stasionar müalicə müəssisəsində müalicə olunduqda;

18.1.4. ~~məhkəmə icraçısına~~ *icra məmuruna* ([12](#)) etirazın təmin edilməməsindən və ya ~~məhkəmə icraçısının~~ *icra məmurunun* ([12](#)) hərəkətlərindən şikayət verildikdə;

18.1.5. borclu, onun əmlakı axtarışda olduqda və ya onun uşağı axtarışda olduqda;

18.1.6. tələbkərin müvafiq xahişi olduqda.

Maddə 19. İcraatın dayandırılması müddətləri

19.1. Bu Qanunun 17-ci və 18-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş hallarda icraat aşağıdakı vaxtlara qədər dayandırılır:

19.1.1. borclu öldüyü, ölmüş elan edildiyi və ya xəbərsiz itkin düşmüş hesab edildiyi, fəaliyyət qabiliyyəti olmayan sayıldığı, habelə ~~iqtişad məhkəməsi borclunun iflası barədə məhkəmə icraatına başladıqda~~ *borclunun iflası barədə məhkəmə icraatına başladıqda* ([13](#)) halda — müvafiq olaraq və rəsələr və ya hüquq varisləri müəyyən edilənədək, məhkəmə xəbərsiz itkin düşmüş şəxsin əmlakını idarə olunmaq üçün qəyyumluq və himayəçilik orqanı tərəfindən təyin olunan

şəxsə verənədək və ya fəaliyyət qabiliyyəti olmayan borcluya qəyyum təyin edilənədək, yaxud iş üzrə qərar qəbul edənədək;

19.1.2. borclunun və ya tələbkarın Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin döyüşən hissələrində müddətli həqiqi hərbi xidmətdə olduğu, üzrlü səbəblərdən icra hərəkətlərinin həyata keçirildiyi yerin hüdudlarından kənarında, stasionar müalicə müəssisəsində olduğu və ya borclunun, onun əmlakının axtarışda olduğu və ya ondan alınmış uşağın axtarışda olduğu halda — müvafiq olaraq hərbi xidmətdən buraxılanadək və ya kontrakt üzrə hərbi xidmətə başlayanadək, icra hərəkətlərinin keçirildiyi yerin hüdudlarına qayıdanadək, müalicə müəssisəsindən çıxanadək, yaxud borclunun, onun əmlakının və ya ondan alınmış uşağın axtarışı başa çatanadək;

19.1.3. icra hərəkətləri, habelə icra sənədi və yaxud icra sənədinin verilməsi üçün əsas olmuş məhkəmə və ya digər orqanın qərarı barəsində mübahisə qaldırıldığı halda — mübahisəyə mahiyyəti üzrə baxılanadək;

19.1.4. ~~məhkəmə icraçısına~~ *icra məmuruna* (12) etirazın təmin edilməməsindən şikayət verildiyi halda — məhkəmə tərəfindən həmin şikayətə baxılanadək;

19.1.5. iş üzrə qəbul olunmuş məhkəmə aktlarından şikayətə dair Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin qərarı qəbul olunanadək;

19.1.6. *İcraatda olan iş üzrə qəbul olunmuş məhkəmə aktlarından verilmiş apellyasiya və kassasiya şikayəti ilə əlaqədar həmin məhkəmələrin qərarları qanuni qüvvəyə minənədək; (12)*

19.1.7. digər hallarda — icraatın dayandırılması səbəbləri aradan qalxanadək.

19.2. İcraatın dayandırılmasına səbəb olmuş hallar aradan qaldırıldıqdan sonra, tələbkarın ərizəsinə və ya ~~məhkəmə icraçısının~~ *icra məmurunun* (12) təşəbbüsünə əsasən müvafiq məhkəmə icra sənədi üzrə icraatı təzələyir.

19.3. Digər orqanın icra sənədi üzrə icraatın dayandırılmasına səbəb olmuş hallar aradan qaldırıldıqda, icraatın təzələnməsi ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən həyata keçirilir.

Maddə 20. İcraata xitam verilməsinin əsasları

20.1. İcra sənədi üzrə icraata aşağıdakı hallarda xitam verilir:

20.1.1. məhkəmə tələbkarın tələbdən imtinasını qəbul etdikdə;

20.1.2. məhkəmə tələbkar ilə borclu arasında barışıq sazişini təsdiq etdikdə;

20.1.3. tələbkar və ya borclu öldükdə, ölmüş elan edildikdə və ya xəbərsiz itkin düşmüş hesab edildikdə, əgər məhkəmə və ya digər orqanın qərarı ilə müəyyən edilmiş tələblər və ya vəzifələr həmin şəxsin vərəsəsinə və ya qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada onun əmlakını idarə edən şəxsə keçə bilməzsə;

20.1.4. icra sənədinin verilməsi üçün əsas olmuş məhkəmə və ya digər orqanın qərarı və yaxud qanuna görə icra sənədi sayılan sənəd ləğv edildikdə;

20.1.5. icra sənədi tam icra olunduqda.

Maddə 21. İcraatın dayandırılması və ya ona xitam verilməsi haqqında məsələlərə baxılması

21.1. Məhkəmələrin verdiyi icra sənədinə əsasən başlanmış icraat ~~məhkəmə icraçısının~~ *icra məmurunun* (12) olduğu yer üzrə məhkəmə tərəfindən, ~~icraatın~~ *iqtisad məhkəməsinin* *inzibati-iqtisadi məhkəmənin* (13) verdiyi icra sənədinə əsasən başlanmış icraat isə həmin ~~iqtisad məhkəməsi~~ *inzibati-iqtisadi məhkəmə* (13) və ya

~~məhkəmə icraçısının~~ *icra məmurunun* (12) olduğu yer üzrə müvafiq iqtisad ~~məhkəməsi inzibati-iqtisadi məhkəmə~~ (13) tərəfindən dayandırılır və ya ona xitam verilir.

21.2. Məhkəmə, icra sənədi üzrə icraatın dayandırılması və ya ona xitam verilməsi haqqında məsələlərə ~~məhkəmə icraçısının~~ *icra məmurunun* (12) təqdimatı əsasında Azərbaycan Respublikası Mülki Prosesual Məcəlləsinin 231-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada baxır və təqdimatın təmin olunması və ya onun rədd edilməsi barədə qərarad çıxarır.

21.3. Dayandırılmış və ya xitam verilmiş icraat üzrə hər hansı icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsinə yol verilmir.

21.4. ~~Məhkəmə icraçısı~~ *İcra məmuru* (12) icraatın dayandırılması və ya ona xitam verilməsi barədə 3 gün müddətində tərəflərə, habelə icra sənədini vermiş məhkəməyə (məsələyə icra sənədini vermiş məhkəmədə baxılmamışdırsa) və ya digər orqana məlumat verir.

21.5. İcraatın dayandırılması və ya ona xitam verilməsi haqqında qərardaddan Azərbaycan Respublikası Mülki Prosesual Məcəlləsi ilə nəzərdə tutulmuş müddətlərdə və qaydada şikayət verilə bilər.

Maddə 22. İcraata xitam verilməsinin nəticələri

İcraata xitam verilməsi barədə məhkəmənin qəraradı qanuni qüvvəyə mindikdən sonra ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) təyin etdiyi bütün icra tədbirlərini ləğv edir. Göstərilən qərarad və ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən müvafiq qeydlər edilmiş icra sənədi məhkəməyə və ya digər orqana qaytarılır.

Maddə 23. İcra sənədinin qaytarılması

23.1. Tələbin icra edilmədiyi və ya qismən icra edildiyi icra sənədi aşağıdakı hallarda icra sənədini vermiş məhkəməyə və ya digər orqana qaytarılır:

23.1.1. tələbkarın ərizəsi əsasında;

23.1.2. borclu hüquqi şəxsin ünvanını və ya borclu fiziki şəxsin yaşayış yerini, borclunun əmlakının olduğu yeri müəyyən etmək və yaxud bank və ya digər kredit təşkilatlarında ona məxsus pul vəsaitlərinin və başqa qiymətli şeylərin olması barədə məlumat əldə etmək mümkün olmadıqda (borclunun və ya onun əmlakının bu Qanunla nəzərdə tutulan hallarda axtarışı istisna olmaqla) və ya ləğv olunan hüquqi şəxsin əmlakı tələbkarın tələblərinin təmin edilməsi üçün yetərli olmadıqda;

23.1.3. borcluda tələbin yönəldilə biləcəyi əmlak və gəlirlər olmadıqda və ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən onun əmlakının və gəlirlərinin axtarışı ilə bağlı görülmüş bütün tədbirlər nəticə vermədikdə;

23.1.4. tələbkar icra sənədi icra olunarkən borclunun satılmamış əmlakını özündə saxlamaqdan və ya borcludan alınmış müəyyən əşyaları götürməkdən imtina etdikdə;

23.1.5. tələbkar öz hərəkətləri (hərəkətsizliyi) ilə icra sənədinin icrasına mane olduqda.

23.2. Tələbin icrası bu Qanunun 23.1.2—23.1.5-ci maddələrində göstərilən əsaslara görə mümkün olmadıqda, ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) bu haqda müvafiq akt tərtib edir və həmin akt ~~məhkəmə icraçıları~~ *qurumunun icra*

qurumunun (12) rəhbəri tərəfindən yoxlanılaraq təsdiq olunur və bu barədə tələbkara məlumat verilir.

23.3. İcra sənədinin qaytarılması bu Qanunun 23.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan əsaslar aradan qalxdıqdan sonra tələbkarın müraciəti ilə həmin sənədin yenidən icraya yönəldilməsini istisna etmir.

23.4. İcra sənədi bu Qanunun 23.1.1-ci və 23.1.4-cü maddələrində göstərilən əsaslara görə qaytarıldıqda, bu Qanunun 80-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş avans ödəməsi tələbkara qaytarılır.

23.5. İcra sənədi bu Qanunun 23.1.2-ci və 23.1.3-cü maddələrində göstərilən əsaslara görə qaytarıldıqda, avans ödəməsindən icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsinə çəkilən xərclər çıxıldıqdan sonra onun qalan hissəsi tələbkara qaytarılır.

23.6. İcra edilmiş icra sənədi məhkəməyə və ya digər orqana qaytarılır.

23.7. İcra sənədinin məhkəməyə və ya digər orqana qaytarılması, avans ödəməsinin isə tələbkara qaytarılması barədə ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən qərar qəbul edilir və həmin qərar ~~məhkəmə icraçıları qurumunun~~ *icra qurumunun* (12) rəhbəri tərəfindən yoxlanılaraq təsdiq olunur. Tərəflər həmin qərardan onun surətini aldıqdan sonra 10 30 (17) gün müddətində müvafiq məhkəməyə şikayət verə bilirlər.

Maddə 24. İcra sənədinin aidiyyəti üzrə göndərilməsi

24.1. İcra sənədi aşağıdakı hallarda aidiyyəti üzrə göndərilmiş hesab edilir:

24.1.1. icra sənədi borclunun əməkhaqqından (gəlirindən) birdəfəlik və ya vaxtaşırı tutmalar üçün onun iş yerinə göndərildikdə;

24.1.2. icra sənədi bir ~~məhkəmə icraçıları qurumundan~~ *icra qurumundan* (12) müvafiq ərazi üzrə digər quruma göndərildikdə.

24.2. İcra sənədi borclunun iş yerinə göndərildikdə, ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) onun icra vəziyyətini yoxlamalıdır.

Maddə 25. İcra sənədinin dublikatının verilməsi

25.1. İcra sənədinin əsli itdikdə, həmin sənədin müvafiq məhkəmə və digər orqan tərəfindən Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada dublikatı verilir.

25.2. İcra sənədinin dublikatı tələb üçün əsasdır.

Maddə 26. İcra sənədlərinin icrasına nəzarət

İcra sənədlərinin vaxtında və düzgün icra edilməsinə nəzarət ~~məhkəmə icraçıları qurumunun~~ *icra qurumunun* (12) rəhbəri və məhkəmə tərəfindən öz səlahiyyətləri daxilində həyata keçirilir.

Maddə 27. Borclunun, onun əmlakının və ya uşağın axtarılması

27.1. ~~Alimentlərin tutulması, sağlamlığa vurulmuş ziyanın ödənilməsi, yaxud ailəni dolandıranın itkisi nəticəsində zərər çəkmiş şəxslərə vurulmuş ziyanın ödənilməsi, habelə uşağın boreludan alınıb tələbkara verilməsi barədə icra~~ *İcra* (12) sənədləri üzrə icraat zamanı borclunun yeri məlum olmadıqda, ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) öz təşəbbüsünə və ya tələbkarın ərizəsinə əsasən borclunun axtarılması haqqında qərar qəbul edir və həmin qərar ~~məhkəmə icraçıları qurumunun~~ *icra qurumunun* (12) rəhbəri tərəfindən yoxlanılaraq təsdiq olunur.

27.2. Borclunun əmlakının və ya uşağın axtarılması barədə də məhkəmə icraçısı icra məmuru (12) qərar qəbul edir.

27.3. Axtarış icra sənədinin icra olunduğu yer və ya borclunun məlum olan son yaşayış yeri (olduğu yer) üzrə, yaxud onun əmlakının olduğu yer üzrə, habelə tələbkarın yaşayış yeri (olduğu yer) üzrə elan edilir.

27.4. Borclu fiziki şəxsin və uşağın axtarılması müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən həyata keçirilir.

27.5. Borclu hüquqi şəxsin, habelə borclu hüquqi və fiziki şəxslərin əmlakının axtarılması məhkəmə icraçıları icra məmurları (12) tərəfindən həyata keçirilir.

~~27.6. Borclunun, onun əmlakının və uşağın axtarılması üzrə xərclər borcludan tutulur. Bu barədə məhkəmə icraçısı tərəfindən qərar qəbul edilir və həmin qərar məhkəmə icraçıları qurumunun rəhbəri tərəfindən yoxlanılaraq təsdiq olunur. (12)~~

~~27.7. Borclunun və uşağın axtarılması üzrə xərclər müvafiq icra hakimiyyəti orqanının məlumatına əsasən, borclunun əmlakının axtarılması üzrə xərclər isə müvafiq məhkəmə icraçıları qurumunun müvafiq xidməti tərəfindən aparılmış hesablamalara əsasən müəyyən edilir. (12)~~

~~27.8. Məhkəmə icraçısı tərəfindən digər icra sənədləri üzrə icraat zamanı borclunun və ya onun əmlakının axtarılması, tələbkar bu Qanunun 80-ci maddəsinə uyğun olaraq axtarış xərclərini öz üzərinə götürdükdə və həmin xərclər üzrə avans ödədikdə, elan edilə bilər.~~

~~Bu halda tələbkar, məhkəmə qaydasında axtarış xərclərinin ödənilməsini borcludan tələb etmək hüququna malikdir. (12)~~

27.9. Borclunun və ya onun əmlakının axtarılmasından imtina olunması və axtarış xərclərinin tutulması (12) barədə məhkəmə icraçısının icra məmurunun (12) qərarından tərəflər onun surətini aldıqdan sonra 10 30 (17) gün müddətində müvafiq məhkəməyə şikayət verə bilərlər.

II Fəsil

İcraatda iştirak edən şəxslər

Maddə 28. İcraatda tərəflər

28.1. İcra sənədi üzrə icraatda yalnız yetkinlik yaşına çatmış və tam fəaliyyət qabiliyyəti olan şəxs iştirak edə bilər.

28.2. İcraatda tərəflər tələbkar və borcludur.

28.3. Xeyrinə və ya maraqlarına uyğun olan icra sənədi verilmiş fiziki və ya hüquqi şəxs tələbkar sayılır.

28.4. İcra sənədinə əsasən müəyyən hərəkətləri etməli (icra sənədində göstərilmiş pul vəsaitini və başqa əmlakı verməli, digər vəzifələri yerinə yetirməli və ya qadağalara əməl etməli) olan və yaxud müəyyən hərəkətləri etməkdən çəkinməli olan fiziki və ya hüquqi şəxs borclu sayılır.

28.5. İcraatda bir neçə tələbkar və ya borclu iştirak edə bilər. Bu zaman onlardan hər biri digər tərəfə münasibətdə icraatda müstəqil iştirak edir və ya icraatda iştirak etməyi iştirakçılardan birinə tapşıra bilər.

Maddə 29. İcraatda tərəflərin hüquq və vəzifələri

29.1. Tərəflər icraat materialları ilə tanış olmaq, onlardan çıxarışlar etmək, onların surətini çıxarmaq, əlavə materiallar təqdim etmək, vəsatət vermək, icra

hərəkətlərinin həyata keçirilməsində iştirak etmək və bu zaman şifahi və yazılı izahatlar vermək, icraatın gedişində meydana çıxan bütün məsələlər üzrə öz dəlil və mülahizələrini bildirmək, icraatda iştirak edən digər şəxslərin vəsatətlərinə, dəlil və mülahizələrinə etiraz etmək, ~~məhkəmə ieraçısına~~ *icra məmuruna* (12) etiraz etmək və onun hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) şikayət vermək hüquqlarına malikdirlər.

29.2. İcra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi zamanı tərəflər ~~məhkəmə və digər orqanların qərarlarının ierası~~ *icra* (12) haqqında Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin tələblərini yerinə yetirməyə borcludurlar.

Maddə 30. Yetkinlik yaşına çatmayan və ya tam fəaliyyət qabiliyyəti olmayan şəxslərin icraatda iştirakı

30.1. İcra sənədləri üzrə icraatda yetkinlik yaşına çatmayan və ya tam fəaliyyət qabiliyyəti olmayan şəxslərin hüquqları onların qanuni nümayəndələri — valideynləri, övladlığa götürənlər, qəyyum və ya himayəçiləri tərəfindən həyata keçirilir.

30.2. Yetkinlik yaşına çatmayan 16 yaşından 18 yaşınadək şəxslər tam fəaliyyət qabiliyyətli hesab edildikləri halda, icra sənədləri üzrə icraatda müstəqil olaraq iştirak edə bilirlər.

30.3. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş hallarda yetkinlik yaşına çatmayan 16 yaşından 18 yaşınadək şəxslər mülki, ailə, əmək və inzibati hüquq münasibətlərindən, habelə əməkhaqqı (gəlirlər) üzərində sərəncam verməklə əlaqədar əmələ gələn işlər üzrə öz hüquqlarını və qanunla qorunan mənafələrini icra sənədi üzrə icraatda şəxsən müdafiə etmək hüququna malikdirlər.

Maddə 31. İcraatda vərəsəlik və ya hüquq varisliyi

İcraat zamanı tərəflərdən biri sıradan çıxdıqda (fiziki şəxs öldükdə, hüquqi şəxs yenidən təşkil edildikdə, tələb güzəşt edildikdə, borc köçürüldükdə) ~~məhkəmə ieraçısı~~ *icra məmuru* (12) qərar qəbul edərək, Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən olunmuş qaydada həmin tərəfi onun vərəsəsi və ya hüquq varisi ilə əvəz edir. Vərəsə və hüquq varisi icraata daxil olanadək həyata keçirilmiş bütün hərəkətlər, onun əvəz etdiyi şəxs üçün məcburi olduğu kimi, vərəsə və ya hüquq varisi üçün də eyni dərəcədə məcburidir.

Maddə 32. İcraatda tərəflərin nümayəndələrinin iştirakı

32.1. Fiziki şəxslər icraatda şəxsən və ya nümayəndələri vasitəsilə iştirak edə bilirlər. Fiziki şəxsin icraatda şəxsən iştirakı onu həmin iş üzrə nümayəndəyə malik olmaq hüququndan məhrum etmir. İcra sənədi ilə borclunun üzərinə onun şəxsən icra etməli olduğu vəzifələr qoyulduqda, borclu həmin vəzifələri öz nümayəndəsi vasitəsilə yerinə yetirə bilməz.

32.2. Hüquqi şəxslər qanunla, nizamnamə və ya əsasnamə ilə verilmiş səlahiyyət həddində hərəkət edən orqanları və ya vəzifəli şəxsləri, yaxud onların nümayəndələri vasitəsilə icraatda iştirak edirlər. Hüquqi şəxsləri təmsil edən şəxslərin, onların səlahiyyətlərini təsdiq edən sənədləri olmalıdır.

Maddə 33. Nümayəndələrin səlahiyyətlərinin rəsmiləşdirilməsi

Nümayəndənin səlahiyyətləri Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq rəsmiləşdirilmiş etibarnamə ilə təsdiq olunur.

Maddə 34. Nümayəndələrin səlahiyyətləri

34.1. İcraatda iştirak edən nümayəndə təmsil etdiyi şəxsin adından icraatla bağlı bütün hərəkətləri etmək hüququna malikdir.

34.2. Təmsil olunan şəxs tərəfindən verilən etibarnamədə nümayəndənin aşağıdakı hərəkətləri etmək səlahiyyəti xüsusi qeyd olunmalıdır:

34.2.1. icra sənədini təqdim etmək və geri çağırmaq;

34.2.2. səlahiyyətləri başqa şəxsə vermək;

34.2.3. ~~məhkəmə—icraçısının~~ *icra məmurunun* (12) hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) şikayət vermək;

34.2.4. tələbkarın xeyrinə qət edilmiş əmlakı, o cümlədən pulu almaq.

Maddə 35. İcraatda nümayəndə ola bilməyən şəxslər

35.1. 18 yaşına çatmamış, yaxud məhdud fəaliyyət qabiliyyətli və ya fəaliyyət qabiliyyətsiz şəxslər icraatda nümayəndə ola bilməzlər.

35.2. Hakimlər, müstəntiqlər, prokurorlar, ~~məhkəmə icraçıları və nəzarətçiləri~~ *icra məmurları*, (12) habelə məhkəmə aparatı işçiləri icraatda nümayəndə ola bilməzlər. Bu qayda göstərilən şəxslərin icraatda qanuni nümayəndə qismində, habelə müvafiq məhkəmənin və ya prokurorluğun müvəkkili qismində iştirak etdikləri hallara şamil olunmur.

Maddə 36. Qanuni nümayəndələr

36.1. Fəaliyyət qabiliyyəti olmayan və ya məhdud fəaliyyət qabiliyyətli hesab edilmiş fiziki şəxslərin hüquqlarını və qanunla qorunan mənafelərini icraatda onların qanuni nümayəndələri — valideynləri, övladlığa götürənləri, qəyyumları, himayəçiləri və qanunvericiliklə nəzərdə tutulan başqa şəxslər müdafiə edirlər. Göstərilən şəxslər öz səlahiyyətlərini təsdiq edən sənədlər təqdim etməlidirlər.

36.2. Müəyyən olunmuş qaydada xəbərsiz itkin düşmüş hesab edilmiş şəxsin əmlakının mühafizə və idarə olunması üçün təyin edilmiş qəyyum icraatda xəbərsiz itkin düşmüş şəxsin qanuni nümayəndəsi kimi iştirak edir.

36.3. Ölmüş və ya müəyyən olunmuş qaydada ölmüş elan edilmiş şəxsin varisinin iştirak etməli olduğu icraatda, vərəsəlik heç kim tərəfindən qəbul edilməmişdirsə, miras əmlakın idarə olunması üçün təyin edilmiş qəyyum varisin qanuni nümayəndəsi kimi iştirak edir.

36.4. Qanuni nümayəndələr icraatda iştirak etməyi nümayəndə qismində seçdikləri başqa şəxsə tapşıra bilirlər.

Maddə 37. İcraatda tərcüməçilərin iştirakı

37.1. Tərəflər icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi zamanı tərcüməçi dəvət edə bilirlər. 18 yaşına çatmış, tam fəaliyyət qabiliyyətli, dilləri mükəmməl bilən və tərcümə üçün zəruri biliyə malik olan hər hansı bir şəxs tərcüməçi ola bilər.

37.2. Tərcüməçinin xidmətlərinə ehtiyacı olan şəxsə onu dəvət etmək üçün müddət verilir. Həmin şəxs ~~məhkəmə icraçısının~~ *icra məmurunun* (12) müəyyən etdiyi müddətdə tərcüməçinin iştirakını təmin edə bilmədikdə, tərcüməçi ~~məhkəmə icraçısının~~ *icra məmurunun* (12) qərarı ilə təyin edilir.

37.3. Tərcüməçi icraat zamanı gördüyü iş üçün haqq almaq hüququna malikdir. Tərcüməçiyə ödənilən haqq icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclərə aid edilir.

37.4. Bilə-bilə ~~səhv~~ *yanlış* (11) tərcüməyə görə tərcüməçi Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada məsuliyyət daşıyır və bu barədə ona ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən əvvəlcədən xəbərdarlıq edilir.

Maddə 38. İcraatda hal şahidlərinin iştirakı

38.1. Borclunun əmlakına baxış keçirilməsi, onun əmlakının həbsi, müsadirəsi və yaxud başqasına verilməsi, habelə borclunun və ya başqa şəxslərin tutduğu, yaxud borcluya və ya başqa şəxslərə məxsus ~~binaların və anbarların~~ *yaşayış və ya qeyri-yaşayış sahələrinin, obyektlərin* (12) açılması ilə bağlı həyata keçirilən icra hərəkətlərində hal şahidlərinin iştirakı məcburidir.

38.2. Digər hallarda hal şahidləri maraqlı tərəfin təklifinə əsasən ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən dəvət olunurlar.

38.3. İcraatın iştirakçıları ilə qohumluq və təbəçilik əlaqələrində olmayan, tam fəaliyyət qabiliyyətli 18 yaşına çatmış hər bir vətəndaş hal şahidi qismində dəvət oluna bilər. Hal şahidlərinin sayı ikidən az ola bilməz.

Maddə 39. Hal şahidlərinin hüquq və vəzifələri

39.1. Hal şahidi iştirak etdiyi icra hərəkətləri faktını, bu hərəkətlərin məzmun və nəticələrini müvafiq icra hərəkəti aktında öz imzası ilə təsdiq etməlidir. Hal şahidinin hansı icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsində iştirak etmək üçün dəvət olunduğunu, bu hərəkətlərin hansı icra sənədi əsasında həyata keçirildiyini bilmək, habelə həyata keçirilən icra hərəkətlərinə dair iradlarını bildirmək hüququ vardır. Hal şahidinin iradları onun özü və ya ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən müvafiq icra hərəkətləri aktında qeyd olunur.

39.2. İcra hərəkətləri başlanmamışdan əvvəl ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən hal şahidinə onun hüquq və vəzifələri izah edilir.

39.3. İcra hərəkətlərində iştirakla əlaqədar hal şahidlərinin çəkdikləri xərclərin əvəzinin ödənilməsi hüququ vardır. Həmin xərclər icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclərə aid edilir.

Maddə 40. İcraatda mütəxəssislərin iştirakı

40.1. İcra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi zamanı xüsusi biliklər tələb edən məsələləri izah etmək üçün ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) öz təşəbbüsünə və ya tərəflərin ərizəsinə əsasən mütəxəssis, zərurət olduqda isə bir neçə mütəxəssis dəvət edir və bu barədə ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən müvafiq qərar qəbul olunur.

40.2. Mütəxəssis ~~məhkəmə icraçısının~~ *icra məmurunun* (12) çağırışı üzrə gəlməyə, ~~məhkəmə icraçısının~~ *icra məmurunun* (12) və tərəflərin verdiyi suallara cavab verməyə, şifahi və yazılı məsləhətlər və izahatlar verməyə, zəruri hallarda ~~məhkəmə icraçısına~~ *icra məmuruna* (12) texniki kömək göstərməyə borcludur. Mütəxəssis icraat zamanı gördüyü iş üçün haqq almaq hüququna malikdir. Mütəxəssisə ödənilən haqq icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclərə aid edilir.

Maddə 41. ~~Məhkəmə icraçıları~~ *İcra məmurları* (12) ilə müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının qarşılıqlı fəaliyyəti

İcra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı ~~məhkəmə icraçılarına~~ *icra məmurlarına* (12) maneçilik törədildikdə və ya onların həyat və sağlamlıqları üçün

təhlükə yarandıqda, müvafiq icra hakimiyyəti orqanı Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş səlahiyyətlər daxilində ~~məhkəmə icraçılarına icra məmurlarına~~ (12) kömək göstərməyə borcludur.

Maddə 42. İcraat zamanı məhkəmə icraçısına, tərcüməçiyə və mütəxəssisə etiraz etmə

42.1. Məhkəmə icraçısı, tərcüməçi və ya mütəxəssis tərəflərdən birinin və ya onun nümayəndəsinin ~~birbaşa—qohumudursa~~ *qohumudursa və ya qohumu olmuşdursa*, (11) yaxud icraatın nəticəsində maraqlıdırsa, yaxud onların obyektivliyinə və qərəzsizliyinə şübhə doğuran kifayət qədər əsaslar varsa, onlar icraatda iştirak edə bilməzlər. Bu halda məhkəmə icraçısı, tərcüməçi və mütəxəssis özü-özünə etiraz etməyə borcludur. İcraatda iştirak edən tələbkar və ya borclu da həmin əsaslar üzrə məhkəmə icraçısına, tərcüməçiyə və mütəxəssisə etiraz edə bilərlər.

42.2. Etiraz əsaslandırılmalı, yazılı formada ifadə olunmalı və icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsinə başlanmadan əvvəl bəyan edilməlidir.

42.3. ~~Məhkəmə icraçısına~~ *İcra məmuruna* (12) etiraz etmə haqqında məsələ ~~məhkəmə icraçıları qurumunun~~ *icra qurumunun* (12) və ya *icra xidmətinin* (12) rəhbəri tərəfindən *on gün müddətində* (12) həll edilir.

42.4. Tərcüməçiyə və ya mütəxəssisə etiraz etmə haqqında məsələ ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən həll edilir. Bu barədə ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən əsaslandırılmış qərar qəbul edilir və həmin qərar ~~məhkəmə icraçıları qurumunun~~ *icra qurumunun* (12) rəhbəri tərəfindən *on gün müddətində* (12) yoxlanılaraq təsdiq olunur.

42.5. ~~Məhkəmə icraçısına~~ *İcra məmuruna* (12) etiraz təmin edildikdə, onun icraatında olan icra sənədləri ~~məhkəmə icraçıları qurumunun~~ *icra qurumunun* (12) və ya *icra xidmətinin* (12) rəhbəri tərəfindən digər məhkəmə icraçısına verilir.

42.6. ~~Məhkəmə icraçısına~~ *İcra məmuruna* (12) etiraz təmin edilmədikdə, tərəflər bu barədə qərarın surətini aldıqdan sonra 10 gün müddətində müvafiq məhkəməyə şikayət verə bilərlər.

III Fəsil

Məcburi icra tədbirləri və onların tətbiqinin əsasları

Maddə 43. Məcburi icra tədbirləri

43.1. Məcburi icra tədbirləri aşağıdakılardır:

43.1.1. borclunun əmlakı üzərinə həbs qoymaq və onu satmaq yolu ilə tələbin əmlaka yönəldilməsi;

43.1.2. tələbin borclunun əməkhaqqına, pensiyasına, təqaüdünə və sair gəlirlərinə yönəldilməsi;

43.1.3. tələbin borclunun üçüncü şəxslərdə olan pul vəsaitlərinə və digər əmlakına yönəldilməsi;

43.1.4. icra sənədində göstərilmiş müəyyən əşyaların borcludan götürülüb tələbkara verilməsi;

43.1.5. bu Qanuna və Azərbaycan Respublikasının digər qanunvericilik aktlarına uyğun olaraq icra sənədinin icrasını təmin edən başqa tədbirlər.

Maddə 44. Məcburi icra tədbirlərinin tətbiqinin əsasları

44.1. Məcburi icra tədbirlərinin tətbiqinin əsasları aşağıdakılardır:

44.1.1. bu Qanunla müəyyən edilmiş qaydada tərtib olunmuş icra sənədinin ~~məhkəmə icraçısına~~ *icra məmuruna* ([12](#)) təqdim olunması;

44.1.2. ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* ([12](#)) tərəfindən icraata başlamaq haqqında qərarın qəbul edilməsi;

44.1.3. könüllü icra üçün ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* ([12](#)) tərəfindən borcluya verilmiş müddətin keçməsi.

44.2. Bu Qanunun 44.1-ci maddəsində müəyyən edilmiş əsaslardan hər hansı biri olmadıqda məcburi icra tədbirlərinin tətbiqinə yol verilmir.

IV Fəsil

Tələbin borclunun əmlakına yönəldilməsi

Maddə 45. Tələbin borclunun pul vəsaitlərinə və başqa əmlakına yönəldilməsi qaydası

45.1. Tələbin borclunun əmlakına yönəldilməsi bu əmlakın üzərinə həbs qoyulmasından, götürülməsindən və satılmasından ibarətdir.

45.2. İcra sənədləri üzrə tələb ilk növbədə borclunun manatla və xarici valyuta ilə, o cümlədən banklarda və digər kredit təşkilatlarında olan pul vəsaitlərinə və başqa sərvətlərinə yönəldilir. Borcluda aşkar edilən nağd pul vəsaitləri götürülür.

45.3. Borclunun banklarda və digər kredit təşkilatlarında hesablarda və əmanətlərdə, habelə saxlanmada pul vəsaitlərinin və başqa sərvətlərinin olması barədə məlumat olduqda, onların üzərinə həbs qoyulur.

45.4. Borclu hüquqi şəxsin banklarda və digər kredit təşkilatlarında hesabları və əmanətləri barədə məlumat olmadıqda, ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* ([12](#)) belə məlumatları vergi orqanlarından tələb edir.

Vergi orqanları tələb olunan məlumatları 3 gün müddətində ~~məhkəmə icraçısına~~ *icra məmuruna* ([12](#)) təqdim etməlidirlər.

45.5. Tələbkarın tələblərinin təmin edilməsi üçün borclunun manatla yetərli pul vəsaitləri olmadıqda, tələb borclunun xarici valyutada olan pul vəsaitlərinə yönəldilir.

45.6. Tələbkarın tələblərinin təmin edilməsi üçün borclunun yetərli pul vəsaitləri olmadıqda, Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq tələbin yönəldilə bilmədiyi əmlak istisna olmaqla, tələb borcluya məxsus olan digər əmlaka yönəldilir.

Borclu tələbin birinci növbədə hansı əmlaka və əşyalara yönəldilməsini ~~məhkəmə icraçısına~~ *icra məmuruna* ([12](#)) bildirmək hüququna malikdir. Borclunun belə müraciəti icra sənədinin icrasına mane olmur, ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* ([12](#)) onu təmin etməyə borcludur.

45.7. Tələb, borclunun əmlakına, o cümlədən nağd, yaxud banklarda və ya digər kredit təşkilatlarında hesablarda və əmanətlərdə, habelə saxlanmada olan pul vəsaitlərinə və başqa sərvətlərinə, icra ödənişinin ödənilməsi və icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi üçün çəkilən xərclər də nəzərə alınmaqla, icra sənədinin icrası üçün lazım olan miqdarda və həcmdə yönəldilir.

45.8. Borclunun ümumi mülkiyyətdə əmlakı olduqda, tələb Azərbaycan Respublikasının mülki qanunvericiliyinə uyğun olaraq onun ümumi mülkiyyətdə olan payına yönəldilir.

Maddə 46. Tələbin borclunun xarici valyutada olan pul vəsaitlərinə yönəldilməsi

46.1. Borcludan götürülmüş xarici valyutada olan pul vəsaitlərini ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru (12)* bir gün müddətində satılmaq üçün Azərbaycan Respublikasında xarici valyuta satmaq hüququ olan banka və ya digər kredit təşkilatına verir.

46.2. ~~Məhkəmə icraçısı~~ *İcra məmuru (12)* borclunun Azərbaycan Respublikasında xarici valyuta satmaq hüququ olan banklarda və ya başqa kredit təşkilatlarında hesablarda və əmanətlərdə, habelə saxlanca olan xarici valyuta ilə pul vəsaitləri üzərinə həbs qoyur və öz qərarı ilə xarici valyutanın bu Qanunun 45.7-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş həcmdə satışını həmin banka və ya digər kredit təşkilatına həvalə edir.

46.3. Borclunun xarici valyutada olan pul vəsaitləri Azərbaycan Respublikasında xarici valyuta satmaq hüququ olmayan banklarda və ya digər kredit təşkilatlarında hesablarda və əmanətlərdə, habelə saxlanca olduqda, ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru (12)* həmin pul vəsaitlərinin belə hüququ olan banka və ya digər kredit təşkilatına köçürülməsini onların öhdəsinə qoyur.

46.4. Bank və ya digər kredit təşkilatı ~~məhkəmə icraçısının~~ *icra məmurunun (12)* bu Qanunun 46.2-ci və 46.3-cü maddələri ilə nəzərdə tutulmuş qərarını onun daxil olduğu vaxtdan 7 gün müddətində yerinə yetirir.

46.5. Xarici valyutanın satışından əldə olunmuş manatla pul vəsaitləri bu Qanunun 56.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş qaydada bölüşdürülür. Tələbkar icra sənədi üzrə tutulmuş məbləği şəxsən almaq istəyən fiziki şəxsdirsə, bu məbləğ ~~məhkəmə icraçıları qurumunun~~ *icra qurumunun (12)* depozit hesabına köçürülür.

46.6. ~~Məhkəmə icraçısının~~ *İcra məmurunun (12)* bu Qanunun 46-cı maddəsi ilə nəzərdə tutulmuş qərarlarından tərəflər onların surətlərini aldıqdan sonra 3 gün müddətində müvafiq məhkəməyə şikayət verə bilirlər.

Maddə 47. Tələbin borclunun üçüncü şəxslərdə olan əmlakına yönəldilməsi

47.1. Tələbin borclunun üçüncü şəxslərdə olan əmlakına yönəldilməsi, üçüncü şəxslərin mənzilinə daxil olma, orada baxış keçirmə, saxlama yerlərini açma və baxma məhkəmənin qərarı əsasında həyata keçirilir.

47.2. Borclunun üçüncü şəxslərdə olan əmlakına həbs qoyulması yalnız məhkəmənin qərarı əsasında həyata keçirilir.

Maddə 48. Tələbin girov qoyulmuş əmlaka yönəldilməsi

48.1. Tələbin tam təmin edilməsi üçün borclunun başqa əmlakı kifayət etmədikdə, tələb girov qoyulmuş əmlaka yönəldilə bilər. Bu zaman girovsaxlayanın Azərbaycan Respublikasının mülki qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş hüquqlarına, habelə bu Qanunun 5-ci fəslində müəyyən edilmiş qaydalara əməl olunmalıdır.

48.2. Girov qoyulmuş əmlak girovsaxlayanda olduqda, o özünün tələbinə nisbətən üstün olan digər tələbləri həmin əmlakın dəyərindən çox olmayan həcmdə təmin etməyə borcludur.

Maddə 49. Tələbin yönəldilməsinə yol verilməyən əmlak

49.1. Fiziki şəxslər barəsində icra sənədi icra olunarkən, borclu və onun ailə üzvləri üçün zəruri olan ərzaq məhsullarına, daimi istifadə edilən qab-qacağa və mətbəx ləvazimatına, digər ilk zərurət əşyalarına, habelə ixtisas üzrə kitablara və peşə fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün avadanlığa tələb yönəldilə bilməz.

49.2. Fiziki şəxslər barəsində icra sənədləri icra olunarkən, dəqiq siyahısı müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş əmlak növlərinə tələbin yönəldilməsinə yol verilmir.

Maddə 50. Borclunun əmlakı üzərinə həbs qoyulması

50.1. İcraata başlamaq haqqında qərar borcluya təqdim olunduğu gündən ən gec 1 ay müddətində, zəruri hallarda isə, qərarın təqdim olunması ilə eyni vaxtda borclunun əmlakı üzərinə həbs qoyulur.

50.2. Borclunun əmlakı üzərinə həbs qoyulması əmlakın siyahıya alınmasından, həmin əmlak üzərində sərəncam vermək hüququnun qadağan olunmasından, zəruri hallarda isə, əmlakdan istifadə hüququnun məhdudlaşdırılmasından, onun götürülməsindən və ya saxlanmaq üçün verilməsindən ibarətdir.

İcra sənədi icraya yönəldilənə qədər borclunun əmlakına həbs qoyulmayıbsa və ya icra sənədinin icrası zamanı tələbin borclunun əmlakına yönəldilməsi hallarında əmlak üzərinə həbs, bir qayda olaraq, ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmurunun (12)* əsaslandırılmış təqdimatına əsasən məhkəmənin qərarı ilə qoyulur. Təxirəsalınmaz hallarda borclu tərəfindən əmlakın məhv edilməsini, zədələnməsini, korlanmasını, gizlədilməsini və ya özgəninkiləşdirilməsini güman etməyə əsas verən dəqiq məlumat olduqda, ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru (12)* məhkəmənin qərarı olmadan da əmlakın üzərinə həbs qoya bilər. ~~Məhkəmə icraçısı~~ *İcra məmuru (12)* 24 saat ərzində bu barədə icra üzrə nəzarəti həyata keçirən məhkəməyə məlumat verməlidir.

50.3. Borclunun əmlakı üzərində sərəncam vermək hüququna və ya borclunun əmlakından istifadə etmək hüququna ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru (12)* tərəfindən qoyulmuş məhdudiyətlərə əmələ olunmaması Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş məsuliyyətə səbəb olur.

50.4. Borclunun əmlakı üzərinə aşağıdakı hallarda həbs qoyulur:

50.4.1. tələbkara verilməsi və ya satılması nəzərdə tutulan əmlakın mühafizəsini təmin etmək üçün;

50.4.2. borclunun əmlakının müsadirəsi haqqında məhkəmə qərarının icrasını təmin etmək üçün.

50.5. Üzərinə həbs qoyulduğu vaxtdan beş gündən tez, lakin bir aydan gec olmayaraq, borclunun əmlakı ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru (12)* tərəfindən satılmağa verilməsi üçün götürülür. Əmlak götürülənə qədər borclu, ~~məhkəmə icraçısının~~ *icra məmurunun (12)* nəzarəti altında onu sata bilər.

50.6. Konkret şəraitdən asılı olaraq, ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru (12)* əmlak üzərinə həbs qoyulması ilə eyni vaxtda borclunun əmlakını və ya onun ayrı-ayrı əşyalarını (iddia tələbinin həddini aşmamaq şərti ilə) götürmək hüququna malikdir.

Tez xarab olan şeylər dərhal götürülür və satılmağa verilir.

50.7. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlak siyahıya alınarkən, borcluda aşkar edilmiş pul vəsaitləri (manatla və xarici valyutada), ~~qızıldan, gümüşdən, platindən və platin~~

~~qrupundan olan metallardan, qiymətli daşlardan və mirvaridən hazırlanmış zərgərlik və digər məişət məmulatları, habelə belə məmulat qırıntıları qiymətli metallar və qiymətli daşlar, onlardan hazırlanmış məmulatlar, habelə onların qırıntıları və tullantıları məcburi qaydada götürülür və müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada saxlanılır.~~

Götürülmüş digər əşyalar mümkün olduqda qablaşdırılır, möhürlənir və mühafizə altında saxlanması üçün müvafiq dövlət orqanının nümayəndəsinə qanunla nəzərdə tutulmuş məsuliyyət haqqında xəbərdarlıq edilməklə təhvil verilir. Üzərinə həbs qoyulmuş daşınmaz əmlak və götürülməsi mümkün olmayan iri həcmli əmlak möhürlənir və borcludan, yaxud onun yetkinlik yaşına çatmış ailə üzvündən iltizam alınmaqla həmin əmlakın özgəninkiləşdirilməsi, korlanması və məhv edilməsinə görə qanunla nəzərdə tutulmuş məsuliyyət haqqında xəbərdarlıq edilir və saxlanması üçün onlara verilir.

Götürülən əmlakın müvafiq olaraq miqdarı, ölçüsü, çəkisi, hansı materialdan hazırlanması və digər xüsusi əlamətləri göstərilməklə əmlak üzərinə həbs qoyulması haqqında ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru (12)* tərəfindən protokol tərtib edilir. Protokolda həmin məlumatlar ətraflı təsvir edilir. Protokol məhkəmə icraçısı, hal şahidləri, borclu, yaxud onun yetkinlik yaşına çatmış ailə üzvü tərəfindən imzalanır.

50.8. Əmlakın borclu tərəfindən gizlədildiyini güman etməyə əsas olduqda ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru (12)* məhkəmənin qərarı əsasında axtarış (saxlama yerlərini açmaq və baxmaq) apara bilər. ~~Məhkəmə icraçısı~~ *İcra məmuru (12)* axtarışı icra sənədlərinin icra edilməsi üzrə icraatın xüsusiyyətlərini nəzərə almaqla, Azərbaycan Respublikası Cinayət Prosesual Məcəlləsinin 242—245-ci və 247-ci maddələrinin tələblərinə uyğun olaraq həyata keçirir.

50.9. Məhkəmələrin cinayət işləri üzrə hökmlərinin, qəraradlarının və qərarlarının əmlakın alınmasına dair hissəsi icra olunarkən əmlak üzərinə həbs qoyulması Azərbaycan Respublikası Cinayət Prosesual Məcəlləsinin 248—254-cü maddələrində müəyyən olunmuş qaydada həyata keçirilir.

50.10. İcra sənədinin icrası ilə əlaqədar götürülmüş qiymətli kağızların saxlanması qaydası müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilir.

Maddə 51. Borclunun əmlakının qiymətləndirilməsi

51.1. Borclunun əmlakının qiymətləndirilməsi, tənzimlənən qiymətlərin tətbiq olunduğu hallar istisna olmaqla, «Qiymətləndirmə fəaliyyəti haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğun olaraq qiymətləndirici tərəfindən həyata keçirilir. Qiymətləndirici ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru (12)* tərəfindən dəvət olunur.

51.2. Qiymətləndiricinin xidmətlərindən istifadə olunması ilə bağlı xərclər bərabər həcmdə tərəflərin üzərinə qoyulur.

51.3. *Notariusun icra qeydi əsasında ipoteka predmetinə tələb yönəldikdə, müstəqil qiymətləndiricinin xidmətlərindən istifadə olunması ilə bağlı xərclər ipoteka saxlayan tərəfindən ödənilir.*

Maddə 52. Borclunun əmlakının saxlanması

52.1. Borclunun əmlakı saxlanmaq üçün onun özünə və ya ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru (12)* tərəfindən təyin olunmuş digər şəxslərə (bundan sonra —

saxlayıcıya) verilir. Əmlakı saxlamaq üçün qəbul edən saxlayıcıdan bu barədə qəbz alınır. Əmlakdan istifadə olunması onun məhvinə və ya dəyərinin azalmasına səbəb olmadıqda, saxlayıcı həmin əmlakdan istifadə edə bilər.

52.2. Saxlayıcı borclunun özü və ya onun ailə üzvü (borclu hüquqi şəxs olduqda — onun işçisi) deyildirsə, əmlakın saxlanması üçün ona müvafiq haqq verilir. Bundan əlavə, saxlayıcının əmlakı saxlamaq üçün çəkdiyi xərclər, həmin əmlakdan istifadə olunmasına görə onun əldə etdiyi həqiqi fayda çıxılmaqla, ona ödənilir.

52.3. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın saxlanması qaydası və şərtləri müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilir.

52.4. Saxlanmaq üçün verilmiş əmlak mənimləndikdə, israf edildikdə, özgəninkiləşdirildikdə və ya gizlədildikdə, saxlayıcı vurduğu ziyana görə əmlak məsuliyyətindən əlavə, Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq cinayət məsuliyyəti də daşıyır.

Maddə 53. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın satılması

53.1. Üzərinə həbs qoyulmuş əmlak, qanunla dövriyyədən çıxarılmış və ya dövriyyəsi məhdudlaşdırılmış əmlak istisna olmaqla, həbsin səbəblərindən, ~~və əmlakın növlərindən~~ əmlakın növündən və mənsubiyyətindən (12) asılı olmayaraq, Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, tələbkara təklif olunur. Tələbkar imtina etdikdə həmin əmlak tələbkarın imtina etdiyi gündən üç ay müddətində satılmalıdır.

53.2. Borclunun əmlakı, Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada əmtəə birləşmələri nəzdində yaradılan və bu cür əməliyyatlar aparmaq hüququna malik olan ixtisaslaşdırılmış müəssisələr tərəfindən hərrac yolu ilə satılır. *Dəyəri 500 manatdan artıq olmayan daşınar əmlak icra xidmətinin müəyyən etdiyi ticarət şəbəkələrində müvafiq müqavilə əsasında satıla bilər.* (12)

53.3. Əmlak satılmadıqda, həmin əmlak yenidən tələbkara təklif olunur. Tələbkar əmlakdan imtina etdikdə, əmlak borcluya, icra sənədi isə icra sənədini vermiş məhkəmə və ya digər orqana qaytarılır.

Maddə 54. Bir neçə icra sənədi üzrə icraatın xüsusiyyətləri

54.1. ~~Məhkəmə icraçıları qurumunda~~ *İcra qurumunda* (12) eyni borclu barəsində bir neçə icra sənədi olduqda, onlar ümumi icraatda birləşdirilir. Bu zaman borclunun əmlakı üzərinə tələbin, icra ödənişinin və icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi üçün ehtimal olunan xərclərin ümumi məbləği həcmində, digər iddianın (iddiaların) təmin olunması üçün onun üzərinə həbs qoyulmasından asılı olmayaraq, həbs qoyulur.

54.2. Bu Qanunun 75-ci maddəsinin tətbiqi zamanı icra sənədinin icraya yönəldilməsi vaxtına görə hər növbədən olan tələbkarların tələblərinin təmin edilməsinin vahid ardıcılığı müəyyən edilir.

54.3. Eyni borclu barəsində ayrı-ayrı ~~məhkəmə icraçıları qurumunda~~ *icra qurumunda* (12) bir neçə icra sənədi olduqda, bu Qanunun 54-cü maddəsinin müddələrinin yerinə yetirilməsini ~~məhkəmə icraçıları qurumunun~~ *icra xidmətinin* (12) rəhbəri təmin edir.

54.4. Bu Qanunun 54-cü maddəsinin müddələrinin yerinə yetirilməsini təmin etmək məqsədi ilə ~~məhkəmə icraçıları qurumunun~~ *icra xidməti* (12)

tərəfindən ayrı-ayrı məhkəmə icraçılarının qurumunda icra qurumunda (12) icra sənədləri üzrə başlanmış icraatlara dair müvafiq məlumat bankı yaradılır.

Maddə 55. İcra sənədində göstərilmiş əşyaların tələbkara verilməsi

Əşyaların tələbkara verilməsi icra sənədində birbaşa göstərilmişdirsə, məhkəmə icraçısı icra məmuru (12) həmin əşyaları borcludan götürüb tələbkara verir və bu barədə akt tərtib edir. Tələbkara göstərilən əşyalardan imtina etdikdə, həmin əşyalar borcluya, icra sənədi isə müvafiq məhkəməyə və ya digər orqana qaytarılır.

V Fəsil

Tələbin borclu hüquqi şəxsin əmlakına yönəldilməsinin xüsusiyyətləri

Maddə 56. Tələbin borclu hüquqi şəxsin pul vəsaitlərinə yönəldilməsi

56.1. Borclu hüquqi şəxsin kassasında və ya başqa otaqlarında aşkar edilmiş nağd pul vəsaitləri (manatla və xarici valyuta ilə) götürülür.

56.2. Götürülmüş manatla pul vəsaitləri, borcun həcmi miqdarında tələbkarın hesabına, icra ödənişinin həcmi miqdarında dövlət büdcəsinə və məhkəmə nəzarətçiləri və icraçılarının icra məmurlarının (12) xüsusi fonduna köçürülməsi üçün həmin gün banka təhvil verilir. İcra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclərin ödənilməsi üçün nəzərdə tutulmuş vəsait isə məhkəmə icraçıları qurumunun icra qurumunun (12) depozit hesabına köçürülür.

56.3. Borclu hüquqi şəxsin banklarda və ya digər kredit təşkilatlarında hesablarda və əmanətlərdə, habelə saxlananda olan pul vəsaitlərinin üzərinə həbs qoyulması ilə bağlı məhkəmə icraçısı icra məmuru (12) bu Qanunun 45-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş tədbirləri görür.

Maddə 57. Tələbin borclu hüquqi şəxsin digər əmlakına yönəldilməsi

57.1. Borcun ödənilməsi üçün borclu hüquqi şəxsin pul vəsaitləri yetərli olmadıqda, tələb mülkiyyət hüququ əsasında ona məxsus olan digər əmlaka (dövriyyədən çıxarılmış və ya dövriyyəsi məhdudlaşdırılmış əmlak istisna olmaqla) yönəldilir. Həmin əmlak üzərinə həbs qoyulması və ya onunla bağlı digər icra hərəkətləri bu Qanunla nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.

57.2. Mülkiyyət hüququ əsasında borclu hüquqi şəxsə məxsus olan əmlakın başqa yerdə və başqa şəxsə olması tələbin həmin əmlaka yönəldilməsinə mane olmur.

57.3. *İpoteka predmetinin üzərinə tələb yönəldilməsinin xüsusiyyətləri müvafiq qanunvericiliklə müəyyən edilir.*

Maddə 58. Borclu hüquqi şəxsin əmlakı üzərinə həbs qoyulması və onun satılması qaydası

58.1. Borclu hüquqi şəxsin əmlakı üzərinə həbs qoyulması və onun satılması aşağıdakı növbəlilik üzrə həyata keçirilir:

58.1.1. birinci növbədə — istehsalda bilavasitə istifadə edilməyən əmlak (qiymətli kağızlar, borclunun depozit və digər hesablarındakı pul vəsaitləri.

Valyuta sərvətləri, minik nəqliyyat vasitələri, ofislərin dizayn əşyaları və sair əmlak);

58.1.2. ikinci növbədə — hazır məhsul (əmtəə), habelə istehsalda bilavasitə istifadə edilməyən və istehsalda bilavasitə istifadə üçün nəzərdə tutulmamış digər maddi sərvətlər;

58.1.3. üçüncü növbədə — daşınmaz əmlak obyektləri, habelə istehsalda bilavasitə istifadə üçün nəzərdə tutulmuş xamaal və materiallar, dəzgahlar, avadanlıqlar və digər əsas vəsaitlər;

58.1.4. dördüncü növbədə — başqa şəxslərə verilmiş əmlak.

Maddə 59. Tələbin borclu hüquqi şəxsin əmlakına yönəldilməsi zamanı icra sənədlərinin icrasının təmin edilməsi ilə bağlı tədbirlər

59.1. Borclu hüquqi şəxsin bu Qanunun 58-ci maddəsində müəyyən edilmiş üçüncü növbədən olan əmlakının üzərinə ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru (12)* tərəfindən həbs qoyulduqda o, bu barədə həbsin qoyulduğu vaxtdan ən gec üç gün müddətində müvafiq icra hakimiyyəti orqanına bildiriş göndərir. Həmin bildirişə üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın tərkibi və dəyəri, habelə tələbkarın tələb etdiyi məbləğ haqqında məlumat əlavə olunur.

Göstərilən bildirişin surəti dövlət büdcəsinə və büdcədən kənar dövlət fondlarına borclu hüquqi şəxs tərəfindən tədiyələrin ödənilməsinə nəzarət edən müvafiq vergi orqanına göndərilir.

59.2. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının təklifinə əsasən ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru (12)* ~~məhkəmə icraçıları~~ *qurumunun (12)* maliyyələşdirilməsi üçün ayrılmış vəsait hesabına rəsmi mətbuat orqanlarında tələbin borclu hüquqi şəxsin əmlakına yönəldilməsi haqqında məlumat dərc edir.

59.3. ~~İqtisad məhkəməsi~~ *İnzibati-iqtisadi məhkəmə (13)* borclu hüquqi şəxsin iflası haqqında icraata başladıqda, icra sənədi üzrə icraat və tələbin yönəldildiyi əmlakın satılması həmin məhkəmədə işə mahiyyəti üzrə baxılanadək dayandırılır.

Maddə 60. Borclu hüquqi şəxs yenidən təşkil edildikdə və ləğv edildikdə tələbin yönəldilməsi qaydası

60.1. Borclu hüquqi şəxs yenidən təşkil edildikdə, icra sənədləri üzrə tələb Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq borclu hüquqi şəxsin öhdəlikləri üzrə məsuliyyət daşıyan hüquqi şəxsin pul vəsaitlərinə və digər əmlakına yönəldilir.

60.2. Borclu hüquqi şəxs ləğv edildikdə, ~~məhkəmə icraçısında~~ *icra məmurunda (12)* olan icra sənədləri icra olunması üçün ləğvetmə komissiyasına təqdim olunur və bu barədə ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru (12)* tərəfindən tələbkara məlumat verilir.

Maddə 61. Hərracların hazırlanması və keçirilməsi

61.1. Borclunun əmlakının satılması üzrə hərraclar, bu Qanunun 53.2-ci maddəsində göstərilən ixtisaslaşdırılmış müəssisələr tərəfindən müvafiq müqavilə əsasında təşkil edilir və keçirilir.

61.2. İxtisaslaşdırılmış müəssisələr hərracı ~~məhkəmə icraçısının~~ *icra məmurunun (12)* sifarişi əsasında keçirirlər. Həmin sifarişdə hərraca qoyulan əmlakın ilkin qiyməti göstərilir.

61.3. Sifarişə aşağıdakılar əlavə edilir:

61.3.1. icra sənədinin surəti;

61.3.2. əmlak üzərinə həbs qoyulması haqqında ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən tərtib edilmiş aktın surəti;

61.3.3. daşınmaz əmlak satıldıqda, həmin əmlaka dair sənədlər;

61.3.4. ayrıca tikili satıldıqda, həmin tikilinin yerləşdiyi torpaq sahəsindən istifadə hüququnu və ya həmin torpaq sahəsi üzərində mülkiyyət hüququnu təsdiq edən sənədlərin surəti.

61.4. Uzunmüddətli icarə hüququ hərraca çıxarıldıqda, bu Qanunun 61.3.1—61.3.4-cü maddələrində göstərilən sənədlərə ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən aşağıdakılar da əlavə edilir:

61.4.1. icarə müqaviləsinin surəti;

61.4.2. icarə müqaviləsinin qeydiyyatını təsdiq edən sənədin surəti;

61.4.3. tələbin uzunmüddətli icarə hüququna yönəldilməsinə icarəyə verənin razılığını təsdiq edən sənədin surəti və ya icarəçi icarə hüququnu hərrac nəticəsində əldə etdikdə, uzunmüddətli icarə hüququnun icarəçiyə keçməsinə təsdiq edən sənədin surəti.

61.5. Tikintisi başa çatmamış obyekt üzərində hüquq satıldıqda, bu Qanunun 61.3.1—61.3.4-cü maddələrində göstərilən sənədlərə ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən aşağıdakılar da əlavə edilir:

61.5.1. torpaq sahəsinin ayrılması haqqında qərarın surəti;

61.5.2. tikintiyə razılığın verilməsi barədə sənədin surəti.

61.6. Vergi ödəyicisinin siyahıya alınmış əmlakının qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada ixtisaslaşdırılmış açıq hərraclarda satılması zamanı ~~məhkəmə icraçısının~~ *icra məmurunun* (12) sifarişinə əlavə edilən sənədlər Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi ilə müəyyən edilir.

Maddə 62. Hərracın keçirilməsi müddətləri və qaydası

62.1. ~~Məhkəmə icraçısından~~ *İcra məmurundan* (12) müvafiq sifarişin alındığı gündən ən geci iki ay müddətində ixtisaslaşdırılmış müəssisələr tərəfindən hərrac keçirilməlidir.

62.2. Hərracın keçirilməsi qaydası Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilir.

VI Fəsil

Tələbin borclunun əməkhaqqına və digər gəlirlərinə yönəldilməsi

Maddə 63. Tələbin borclunun əməkhaqqına və digər gəlirlərinə yönəldilməsi

63.1. Tələbin borclunun əməkhaqqına və digər gəlirlərinə yönəldilməsinə aşağıdakı hallarda yol verilir:

63.1.1. vaxtaşırı ödəmələrin tutulması haqqında icra sənədləri icra edildikdə;

63.1.2. icra sənədində göstərilən tələb üzrə tutulmalı olan məbləğin həcmi bu Qanunun 65-ci maddəsində müəyyən edilmiş miqdardan artıq olmadıqda;

63.1.3. tələbin tam ödənilməsi üçün borclunun əmlakı olmadıqda və ya onun əmlakı kifayət etmədikdə.

Maddə 64. Borclunun əməkhaqqından və digər gəlirlərindən tutulan məbləğin hesablanması

Borclunun əməkhaqqından və digər gəlirlərindən tutulan məbləğin (tutmanın) miqdarı, vergilər tutulduqdan sonra qalan məbləğdən hesablanır.

Maddə 65. Borclunun əməkhaqqından və digər gəlirlərindən tutulan məbləğin miqdarı

65.1. İcra sənədi icra edilərkən borclunun əməkhaqqından və ona bərabər sayılan digər gəlirlərindən tutmaların məbləği 50 faizdən çox ola bilməz.

65.2. Tələb, bir neçə icra sənədi üzrə borclunun əməkhaqqına və ona bərabər sayılan digər gəlirlərinə yönəldildikdə, qazancın 50 faizi borcluda qalmalıdır.

65.3. Alimətlərin tutulması, sağlamlığa vurulmuş ziyanın ödənilməsi, ailəni dolandıranın itkisi nəticəsində zərər çəkmiş şəxslərə vurulmuş ziyanın ödənilməsi və cinayət nəticəsində vurulmuş ziyanın ödənilməsi zamanı bu Qanunun 65.1-ci və 65.2-ci maddələri ilə müəyyən edilmiş məhdudiyətlər tətbiq edilmir.

Belə hallarda əməkhaqqından və ona bərabər sayılan digər gəlirlərdən tutmaların məbləği 70 faizdən çox ola bilməz.

65.4. Tələbin borclunun təqaüdünə, pensiyasına, müəlliflik və əlaqəli hüquqlardan istifadəyə görə müəlliflik mükafatlarına yönəldildiyi hallarda da bu Qanunun 65-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş qaydalar tətbiq edilir.

Maddə 66. Tələbin cəza çəkən və ya barəsində tibbi xarakterli məcburi tədbirlər təyin edilmiş borclunun qazancına yönəldilməsi

66.1. Tələb, islah işləri növündə cəza çəkən məhkumların qazancına, məhkəmənin hökmünə və ya qəraradına əsasən tutulan məbləğlər çıxıldıqdan sonra, bu Qanunun 64-cü və 65-ci maddələri ilə müəyyən edilmiş qaydada yönəldilir.

66.2. Tələb, cəzaçəkmə müəssisələrində cəza çəkən məhkumların qazancına bu Qanunun 64-cü və 65-ci maddələri ilə müəyyən edilmiş qaydada yönəldilir.

Maddə 67. Tələbin sosial sığorta üzrə, habelə işsizliyə görə müavinətlərə yönəldilməsi

Tələb, sosial sığorta üzrə, habelə işsizliyə görə müavinətlərə yalnız məhkəmənin qərarına, alimətlərin tutulmasına dair məhkəmə əmrinə, yaxud alimətlərin ödənilməsi haqqında notariat qaydasında təsdiq edilmiş sazişlərə və ya sağlamlığa vurulmuş ziyanın ödənilməsi haqqında və ailəni dolandıranın itkisi nəticəsində zərər çəkmiş şəxslərə vurulmuş ziyanın ödənilməsi haqqında məhkəmənin qərarına əsasən yönəldilir.

Maddə 68. Tələbin yönəldilməsinə yol verilməyən pul məbləğləri

68.1. Tələb, borcluya ödənilən aşağıdakı pul məbləğlərinə yönəldilə bilməz:

68.1.1. sağlamlığa vurulmuş ziyana görə, habelə ailəni dolandıranın itkisi nəticəsində zərər çəkmiş şəxslərə vurulmuş ziyana görə ödənilən məbləğlərə;

68.1.2. xidməti vəzifəsini yerinə yetirərkən xəsarət almış şəxslərə, həmin şəxslər həlak olduqda (öldükdə) isə onların ailə üzvlərinə ödənilən məbləğlərə;

68.1.3. uşağın doğulması ilə əlaqədar; çoxuşaqlı analara; tənha ata və ya anaya; pensiyaçılara, ~~və birinci qrup əlillərə~~ *birinci qrup əlillərə və sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlara* qulluğa görə; sağlamlığa vurulmuş ziyan nəticəsində zərər

çəkmiş şəxslərə əlavə qidaya, protezləşdirməyə, sanatoriya-kurort müalicəsinə, habelə həmin şəxslərə qulluğa görə ödənilən məbləğlərə; (9)

68.1.4. ağır və zərərli əmək şəraitində işə görə ödənilən məbləğlərə;

68.1.5. işdənçıxarma müavinətinin məbləğinə;

68.1.6. aliment öhdəlikləri üzrə ödənilən məbləğlərə;

68.1.6-1. *Azərbaycan Respublikasının keçmiş Prezidentinə və onun ailə üzvlərinə “Azərbaycan Respublikasının keçmiş Prezidentinin və onun ailə üzvlərinin təminatı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Qanununa uyğun olaraq ödənilməli olan pensiya, müavinət və digər ödənişlərə (Azərbaycan dövlətinə ödənilməli olan və müddəti bitmiş borcun ödənilməsi, habelə pensiya təyin edildiyi keçmiş Prezidentin keçmiş arvadının (ərinin) və ya azyaşlı uşağının saxlanması üçün müntəzəm olaraq pul məbləğlərinin ödənilməsi barədə qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qərarının olması halları istisna olmaqla);* (16)

68.1.7. Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş digər məbləğlərə.

Maddə 69. Alimentlərin tutulması və aliment öhdəlikləri üzrə borcların ödənilməsi qaydası

Alimentlərin tutulması və aliment öhdəlikləri üzrə borcların ödənilməsi qaydası Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsi ilə müəyyən edilir.

VII Fəsil

Digər mübahisələr üzrə icra sənədlərinin icrası

Maddə 70. Borclunu müəyyən hərəkətləri etməyə və ya müəyyən hərəkətləri etməkdən çəkinməyə məcbur edən icra sənədlərinin icrasının ümumi şərtləri

70.1. Borclunu müəyyən hərəkətləri etməyə və ya müəyyən hərəkətləri etməkdən çəkinməyə məcbur edən icra sənədi üzrə icraata başladıqdan sonra, ~~məhkəmə icraçısı~~ icra məmuru (12) bu Qanunun 8-ci maddəsinə uyğun olaraq icra sənədində göstərilmiş hərəkətlərin borclu tərəfindən könüllü icrası üçün müddət təyin edir.

70.2. İşə bərpa etmək haqqında icra sənədi dərhal icra edilir. Qanunsuz olaraq işdən çıxarma və ya başqa işə keçirmə haqqında sərəncamın ləğv olunması barədə müdiriyyətin müvafiq əmrindən sonra işçinin əvvəlki vəzifələrini yerinə yetirməyə başladığı andan icra sənədi icra olunmuş hesab edilir.

70.3. Bu Qanunun 70.1-ci və 70.2-ci maddələri ilə nəzərdə tutulmuş tələblər borclu tərəfindən üzrsüz səbəblərdən yerinə yetirilmədikdə, ~~məhkəmə icraçısı~~ icra məmuru (12) borclu barəsində bu Qanunun 82-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş tədbirləri görür və icra sənədinin icrası üçün yeni müddət təyin edir. (12)

70.4. İcra sənədinin icrası mümkün olmadıqda, ~~məhkəmə icraçısı~~ icra məmuru (12) icra sənədinin məhkəməyə və ya icra sənədini vermiş digər orqana qaytarılması haqqında qərar qəbul edir. ~~Məhkəmə icraçısının~~ İcra məmurunun (12) bu qərarı ~~məhkəmə icraçıları qurumunun~~ icra qurumunun (12) rəhbəri tərəfindən yoxlanılaraq təsdiq olunur.

Tərəflər həmin qərardan onun surətini aldıqdan sonra 10 30 (17) gün müddətində müvafiq məhkəməyə şikayət verə bilirlər.

Maddə 71. İşə bərpa etmək haqqında icra sənədinin icra olunmamasının nəticələri

İşçini işə bərpa etmək haqqında icra sənədi borclu tərəfindən icra edilmədikdə, ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) bu Qanunla nəzərdə tutulmuş tədbirləri görməklə yanaşı, işə bərpa etmək haqqında qərar çıxarıldığı gündən icra sənədinin icra olunduğu günə qədər bütün müddət üçün orta əməkhaqqının və ya əməkhaqqı fərqinin işçiyə ödənilməsi haqqında qərardad çıxarılması barədə ərizə ilə məhkəməyə müraciət edir. Həmin ərizə ~~məhkəmə icraçılar~~ *icra məmurları* (12) qururmunun rəhbəri tərəfindən təsdiq olunur.

Maddə 72. Borclunun ~~mənzildən (binadan)~~ yaşayış və ya qeyri-yaşayış sahəsindən (12) çıxarılması haqqında icra sənədinin icrası

72.1. İşə baxan məhkəmə işin hallarından asılı olaraq ~~mənzilin (binanın)~~ *yaşayış və ya qeyri-yaşayış sahəsinin* (12) boşaldılması üçün Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsinin 220.6-cı maddəsinə uyğun olaraq müddət müəyyən edə bilər.

72.2. Bu Qanunun 72.1-ci maddəsində müəyyən edilmiş müddət başa çatdıqdan sonra borclu ~~mənzili (binanı)~~ *yaşayış və ya qeyri-yaşayış sahəsini* (12) boşaltmadıqda, onun ~~mənzildən (binadan)~~ *yaşayış və ya qeyri-yaşayış sahəsindən* (12) çıxarılması haqqında icra sənədinə əsasən borclu ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən ~~mənzildən (binadan)~~ *yaşayış və ya qeyri-yaşayış sahəsindən* (12) məcburi qaydada çıxarılır.

72.3. ~~Məhkəmə icraçısı~~ *İcra məmuru* (12) çıxarılmanın günü və vaxtı haqqında borcluya rəsmi bildiriş verir. Müvafiq bildirişi almış borclunun olmaması çıxarılmanın həyata keçirilməsinə mane olmur.

72.4. ~~Məhkəmə icraçısı~~ *İcra məmuru* (12) icra sənədində göstərilmiş sahədən borclunun (çıxarılanın), onun əmlakının, ev heyvanlarının çıxarılmasını təmin edir. Bundan əlavə, borcluya (çıxarılan) həmin sahədən istifadə etməsi qadağan olunur.

72.5. Çıxarılma, ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən hal şahidlərinin iştirakı ilə və hökmən əmlak siyahıya alınmaqla həyata keçirilir. ~~Məhkəmə icraçısı~~ *İcra məmuru* (12) çıxarılma zamanı, zəruri hallarda, müvafiq icra hakimiyyəti və yerli özünüidarə orqanlarının əməkdaşlarını dəvət edə bilər.

72.6. Məhkəmə icraçısı, zəruri hallarda borclunun əmlakının mühafizəsini təmin edir və bununla bağlı xərcləri borclunun üzərinə qoyur. Borclunun əmlakı üç ildən çox olmayan müddət ərzində mühafizə edilir. Həmin müddət bitdikdən sonra göstərilən əmlak sahibsiz əmlakın satılması üçün müəyyən edilmiş qaydada satılır.

Borclunun əmlakının satılmasından əldə edilən vəsait dövlət büdcəsinə keçirilir.

72.7. Borclunun ~~mənzildən (binadan)~~ *yaşayış və ya qeyri-yaşayış sahəsindən* (12) çıxarılması haqqında ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən müvafiq akt tərtib olunur.

Maddə 73. Tələbkarın ~~mənzilə (binaya)~~ yaşayış və ya qeyri-yaşayış sahəsinə (12) köçürülməsi haqqında icra sənədinin icrası

73.1. Tələbkarın ~~mənzilə (binaya)~~ *yaşayış və ya qeyri-yaşayış sahəsinə* (12) köçürülməsi haqqında icra sənədi borclu tərəfindən könüllü icra üçün ~~məhkəmə~~

~~icraçıının~~ *icra məmurunun* (12) müəyyən etdiyi müddətdə icra edilmədikdə, köçürülmə ~~məhkəmə icraçı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən həyata keçirilir. Məhkəmə icraçısı, tələbkarın icra sənədində göstərilmiş ~~mənzilə (binaya) yaşayış~~ *və ya qeyri-yaşayış sahəsinə* (12) maneəsiz daxil olmasını və orada yaşamasını (olmasını) təmin edir.

73.2. Borclu tələbkarın köçürülməsi haqqında icra sənədinin icrasına mane olduqda, icra hərəkətləri hal şahidlərinin iştirakı ilə həyata keçirilir, zəruri hallarda isə ~~məhkəmə icraçı~~ *icra məmuru* (12) müvafiq icra hakimiyyəti və yerli özünüidarə orqanlarının əməkdaşlarını dəvət edir. Tələbkarın yaşamasına (olmasına) borclu tərəfindən sonradan maneçilik törədildikdə, ~~məhkəmə icraçı~~ *icra məmuru* (12) bu Qanunun 82-ci maddəsi ilə müəyyən edilmiş tədbirləri görür.

73.3. Tələbkarın köçürülməsi haqqında ~~məhkəmə icraçı~~ *icra məmuru* (12) tərəfindən müvafiq akt tərtib olunur.

73.4. Tələbkarın ~~mənzildən (binadan)~~ *yaşayış və ya qeyri-yaşayış sahəsindən* (12) maneəsiz istifadə etmək imkanı təmin olunduqda, icra sənədi icra edilmiş sayılır.

73.5. Tələbkarın köçürülməsi barədə akt tərtib edildikdən sonra, borclu tələbkarın yaşamasına (olmasına) yenidən maneçilik törətdikdə, icra sənədi üzrə icraat təzələnməlidir.

73.6. Tələbkarın yaşamasına (olmasına) maneçilik törədən şəxs icra sənədində göstərilən borclu şəxs olmadıqda, icraat təzələnə bilməz. Bu halda köçürülmə haqqında məsələ məhkəmə qaydasında həll olunur.

VIII Fəsil

Borcludan tutulmuş pul məbləğinin tələbkarlar arasında bölüşdürülməsi

Maddə 74. Borcludan tutulmuş pul məbləğinin bölüşdürülməsi

74.1. ~~Məhkəmə icraçı~~ *İcra məmuru* (12) tərəfindən borcludan tutulmuş, o cümlədən borclunun əmlakının satılmasından əldə olunmuş pul məbləğindən əvvəlcə *icra ödənişi, icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclər, icra sənədi üzrə icraat zamanı borcluya tətbiq olunmuş cərimələr ödənilir. Qalan pul məbləğindən* tələbkarın (tələbkarların) tələblərinin təmin olunması üçün istifadə edilir.

74.2. Bütün tələblər təmin olunduqdan sonra qanunvericilikdə başqa hal nəzərdə tutulmayıbsa, qalan pul məbləği borcluya qaytarılır.

74.3. *İpoteka predmetinə məhkəmənin qərarı və ya notariusun icra qeydi əsasında tutma yönəldikdə, ipoteka predmetinin satılmasından əldə olunan gəlir «İpoteka haqqında» Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə nəzərdə tutulmuş qaydada bölüşdürülür.*

Maddə 75. Tələbkarların tələblərinin təmin edilməsinin növbəliliyi

75.1. Borcludan tutulmuş pul məbləği icra sənədləri üzrə bütün tələblərin təmin edilməsi üçün yetərli olmadıqda, göstərilən məbləğ bu Qanunun 75.2—75.6-cı

maddələri ilə müəyyən olunmuş növbəlilik qaydasında tələbkarlar arasında bölüşdürülür.

75.2. Birinci növbədə alimentlərin tutulması, sağlamlığa vurulmuş ziyanın, habelə ailəni dolandıranın itkisi nəticəsində zərər çəkmiş şəxslərə vurulmuş ziyanın ödənilməsi üzrə tələblər təmin edilir.

75.3. İkinci növbədə əmək hüququ münasibətlərindən əmələ gələn tələblər, vəkillər tərəfindən göstərilən hüquqi xidmətə görə haqq ödənilməsinə dair tələblər, müəlliflik və əlaqəli hüquqlardan istifadəyə görə müəllifə çatacaq mükafatın ödənilməsinə dair tələblər təmin edilir.

75.4. Üçüncü növbədə sosial sığorta və sosial müdafiə fondlarına ayrılmalarda üzrə tələblər təmin edilir.

75.5. Dördüncü növbədə dövlət büdcəsinə və üçüncü növbə ilə nəzərdə tutulmamış büdcədən kənar dövlət fondlarına ayrılmalar üzrə tələblər təmin edilir.

75.6. Bütün qalan tələblər beşinci növbədə təmin edilir. Bu zaman icra sənədlərinin daxil olma ardıcılığı əsas götürülür.

75.7. Hər sonrakı növbədən olan tələblər əvvəlki növbədən olan tələblər tam ödənildikdən sonra təmin edilir.

75.8. Borcludan tutulmuş pul məbləği bir növbədən olan bütün tələbləri tam təmin etmək üçün yetərli olmadıqda, bu tələblər hər bir tələbkara verilməli məbləğə mütənasib olaraq təmin edilir.

IX Fəsil

Əcnəbi vətəndaşlar, vətəndaşlığı olmayan şəxslər və xarici təşkilatlar Əcnəbilər, vətəndaşlığı olmayan şəxslər və xarici hüquqi şəxslər (12) barəsində icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi

Maddə 76. Əcnəbi vətəndaşlar, vətəndaşlığı olmayan şəxslər və xarici təşkilatlar Əcnəbilər, vətəndaşlığı olmayan şəxslər və xarici hüquqi şəxslər (12) barəsində məhkəmə və digər orqanların qərarlarının icrası

Əcnəbi vətəndaşlar, vətəndaşlığı olmayan şəxslər və xarici təşkilatlar Əcnəbilər, vətəndaşlığı olmayan şəxslər və xarici hüquqi şəxslər (12) barəsində məhkəmə və digər orqanların qərarları bu Qanunla nəzərdə tutulmuş qaydada icra olunur.

Maddə 77. Xarici məhkəmələrin və arbitrajların qərarlarının icrası

77.1. Xarici dövlətlərin məhkəmələrinin və arbitrajlarının qərarlarının Azərbaycan Respublikasında icrası Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı

beynəlxalq müqavilələrə, Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsinə və bu Qanuna uyğun olaraq həyata keçirilir.

77.2. Xarici dövlətlərin məhkəmələrinin və arbitrajlarının qərarları əsasında icra sənədi, həmin qərar Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada tanındıqdan sonra verilir.

X Fəsil

İcra ödənişi. İcra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclər

Maddə 78. İcra ödənişi

78.1. İcra sənədi könüllü icra üçün müəyyən olunmuş vaxtda borclu tərəfindən üzrsüz səbəbdən icra edilmədikdə, ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) borcludan tutulmalı pul məbləğinin 7 faizi həcmində icra ödənişinin alınması barədə qərar qəbul edir. Qeyri-əmlak xarakterli tələbin nəzərdə tutulduğu icra sənədi icra edilmədikdə, borclu fiziki şəxsdən ~~şərti maliyyə vahidinin 10 misli~~ *on bir manat*, borclu hüquqi şəxsdən isə ~~şərti maliyyə vahidinin 50 misli~~ *əlli beş manat* miqdarında icra ödənişi alınır.

78.2. İcra ödənişi icra sənədi ilk dəfə icraya yönəldilərkən alınır. Həmin icra sənədinin yenidən icraya yönəldilməsi zamanı icra ödənişi alınmır.

78.3. İcra ödənişinin məbləğinin ~~75~~ **25 (10)** faizi dövlət büdcəsinə, qalan hissəsi isə ~~məhkəmə nəzarətçiləri və icraçılarının~~ *icra məmurlarının* (12) xüsusi fonduna köçürülür.

78.4. İcra sənədinin verilməsi üçün əsas olmuş məhkəmə və ya digər orqanın qərarı, habelə qanuna əsasən icra sənədi sayılan sənəd ləğv edildikdə, icra ödənişi borcluya qaytarılır.

78.5. İcra ödənişinin alınması haqqında qərar icra sənədi üzrə icraat başlanılması haqqında qərarla eyni vaxtda qəbul edilir. İcra ödənişinin alınması barədə müvafiq qeyd icra sənədi üzrə icraata başlanılması haqqında qərarda da göstərilə bilər.

Maddə 79. İcra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclər

79.1. İcra hərəkətlərinin sənədinin təşkilinə və keçirilməsinə sərf olunan vəsaitlər icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclər sayılır. Həmin xərclər ~~məhkəmə nəzarətçiləri və icraçılarının~~ *icra məmurlarının* (12) xüsusi fondunun, habelə icraatda iştirak edən tərəflərin və digər şəxslərin vəsaitləri hesabına ödənilir.

79.2. İcra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclərə:

79.2.1. borclunun əmlakının daşınmasına, saxlanmasına və satılmasına;

79.2.2. bu Qanunla müəyyən edilmiş qaydada icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi zamanı dəvət olunmuş tərcüməçilərə, hal şahidlərinə, mütəxəssislərə və digər şəxslərə müvafiq haqqın ödənilməsinə;

79.2.3. tutulmuş məbləğin tələbkara poçtla köçürülməsinə (göndərilməsinə);

79.2.4. ~~borclunun, onun əmlakının və ya məhkəmə qaydasında borcludan alınmış uşağın axtarılmasına;~~ (12)

79.2.5. icraat zamanı həyata keçirilmiş digər zəruri icra hərəkətlərinə sərf edilən vəsaitlər aiddir.

Maddə 80. İcra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclərin tələbkar tərəfindən avanslaşdırılması

80.1. İcra hərəkətlərinin həyata keçirilməsini təmin etmək məqsədilə tələbkar ~~məhkəmə icraçıları qurumunun~~ icra qurumunun (12) depozit hesabına avans köçürə bilər.

80.2. ~~Bu Qanunun 27.8-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş hallarda tələbkar borclunun və ya onun əmlakının axtarılması üzrə müvafiq xərcləri tam avanslaşdırmağa borcludur. (12)~~

80.3. İcra hərəkətləri başa çatdıqda, avans bütövlükdə tələbkara qaytarılır. Bu Qanunun 23.1.4-cü və ya 23.1.5-ci maddələrinə uyğun olaraq icra sənədi qaytarıldıqda, avansın icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsinə sərf olunan xərclərdən artıq hissəsi tələbkara qaytarılır.

Maddə 81. İcra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclərin ödənilməsi qaydası

81.1. İcra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclər borcludan tutulur. Tutulmuş məbləğ ~~məhkəmə nəzarətçiləri və icraçıların~~ icra məmurlarının (12) xüsusi fonduna köçürülür.

81.2. İcra sənədinin verilməsi üçün əsas olmuş qərarın, habelə qanuna əsasən icra sənədi sayılan sənədin ləğv edilməsi ilə əlaqədar icraata xitam verildikdə, icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclər dövlət büdcəsi hesabına ödənilir.

81.3. Bu Qanunun 80.3-cü maddəsində nəzərdə tutulmuş hallarda icra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi ilə bağlı xərclər tələbkardan tutulur.

81.4. İcra hərəkətləri ilə bağlı xərclərin tutulması, habelə bu Qanunla müəyyən edilmiş hallarda həmin xərclərin dövlət büdcəsi hesabına ödənilməsi ~~məhkəmə icraçısının~~ icra məmurunun (12) qərarına əsasən həyata keçirilir. Həmin qərar ~~məhkəmə icraçıları qurumunun~~ icra qurumunun (12) rəhbəri tərəfindən yoxlanılaraq təsdiq olunur və onun surəti 3 gün müddətində tərəflərə göndərilir.

81.5. ~~Tərəflər, həmin qərarın surətini aldıqdan sonra 10 gün müddətində müvafiq məhkəməyə şikayət verə bilərlər. (12)~~

81.6. Bu Qanunun 27.8-ci maddəsinə uyğun olaraq elan olunmuş axtarış üzrə xərcləri ödəməkdən borclu imtina etdikdə və ya yayındıqda, tələbkar tərəfindən çəkilmiş xərclərin əvəzinin ödənilməsi barədə məsələyə məhkəmə qaydasında baxılır. Bu halda tələbkar dövlət rüsumunu ödəməkdən azad edilir.

XI Fəsil

***Məhkəmə və digər orqanların qərarlarının icrası
haqqında Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin
pozulmasına görə məsuliyyət***

Maddə 82. Borclunun müəyyən hərəkətləri etməyə və ya müəyyən hərəkətləri etməkdən çəkinməyə məcbur edən icra sənədinin icra olunmamasına görə məsuliyyət

82.1. Borclunu müəyyən hərəkətləri etməyə və ya müəyyən hərəkətləri etməkdən çəkinməyə məcbur edən icra sənədi ~~məhkəmə icraçısı~~ icra məmuru (12)

tərəfindən müəyyən olunmuş müddətdə üzrsüz səbəbdən icra olunmadıqda, ~~məhkəmə icraçısı~~ icra məmuru (12) borclunun Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada inzibati məsuliyyətə cəlb olunması üçün inzibati xəta haqqında protokol tərtib edir və onu işin digər materialları ilə birlikdə müvafiq məhkəməyə göndərir. ~~Eyni zamanda İnzibati məsuliyyətə cəlb etmə haqqında qərar qəbul edildikdən sonra (12) məhkəmə icraçısı~~ icra məmuru (12) tərəfindən borcluya icra üçün yeni müddət təyin edilir.

82.2. *AR-in 20 iyun 2003-cü il, № 488-IIQD Qanunu ilə çıxarılmışdır.*

82.3. İcra sənədi üzrsüz səbəbdən yenidən qərəzli olaraq (12) icra edilmədikdə, ~~məhkəmə icraçısı~~ icra məmuru (12) məhkəmə qərarını icra etməyə borclu olan şəxsin Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada cinayət məsuliyyətinə cəlb olunması haqqında ~~müvafiq orqana, məhkəmə icraçıları qurumunun rəhbəri~~ müvafiq cinayətlərə dair işlər üzrə ibtidai istintaq aparən orqana, icra xidmətinin rəhbəri (baş icra məmuru) (12) tərəfindən təsdiq olunan təqdimat verir.

Maddə 83. İcra sənədinin bank və ya digər kredit təşkilatı tərəfindən icra olunmamasına görə məsuliyyət

Borclunun hesabına (hesablarına) xidmət edən bank və ya digər kredit təşkilatı, onun hesabında (hesablarında) pul vəsaitlərinin olmasına baxmayaraq, təqdim olunmuş icra sənədinin borcludan pul vəsaitlərinin tutulmasına dair tələblərini icra etmədikdə, ~~məhkəmə icraçısının~~ icra məmurunun (12) inzibati xəta haqqında protokoluna əsasən, müvafiq məhkəmə həmin bank və ya digər kredit təşkilatını Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada inzibati məsuliyyətə cəlb edir.

Maddə 84. ~~Məhkəmə icraçısının~~ İcra məmurunun (12) qanuni tələblərinin yerinə yetirilməməsinə, məhkəmə və digər orqanların qərarlarının icrası haqqında qanunvericiliyin pozulmasına görə məsuliyyət

84.1. ~~Məhkəmə icraçısının~~ İcra məmurunun (12) qanuni tələblərinin yerinə yetirilməməsinə görə, icra sənədinin itirilməsinə və ya onun vaxtında göndərilməməsinə görə, habelə borclunun iş yeri və ya yaşayış yeri, onun gəlirləri və əmlak vəziyyəti haqqında dəqiq olmayan məlumat təqdim edilməsinə görə ~~məhkəmə icraçısı~~ icra məmuru (12) təqsirkar şəxslərin inzibati məsuliyyətə cəlb olunması üçün qanunvericiliyə uyğun olaraq inzibati xəta haqqında protokol tərtib edir və onu işin digər materialları ilə birlikdə müvafiq məhkəməyə göndərir.

Eyni zamanda icra qurumunun və ya icra xidmətinin rəhbəri tərəfindən icra məmurunun qanuni tələblərini yerinə yetirməyən vəzifəli şəxsin qanunsuz hərəkətlərinə şərait yaradan halların aradan qaldırılması üçün tədbirlərin görülməsi barədə yuxarı və ya aidiyyəti təşkilatlara təqdimat göndərilə bilər. Vəzifəli şəxsin qanunsuz hərəkətlərinə şərait yaradan halların aradan qaldırılması barədə təqdimata baxılmasının nəticələri haqqında 1 ay müddətində məlumat verilməlidir. (12)

84.2. ~~Məhkəmə icraçısının~~ İcra məmurunun (12) çağırışı ilə gəlməkdən və ya icra hərəkətlərinin həyata keçirildiyi yerə gəlməkdən üzrsüz səbəbdən yayınan

şəxslər barəsində məhkəmənin qərarı əsasında məcburi gətirilmə tədbiri tətbiq olunur.

84.3. Bu Qanunun 84.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş hallarda ~~məhkəmə icraçısı~~ *icra məmuru* (12) müvafiq qərar qəbul edir. Həmin qərar ~~məhkəmə icraçıları qurumunun~~ *icra qurumunun* (12) rəhbəri tərəfindən yoxlanılaraq təsdiq olunur.

Tərəflər həmin qərarın surətini aldıqdan sonra 10 gün müddətində müvafiq məhkəməyə şikayət verə bilərlər.

84.4. ~~Məhkəmə icraçıları qurumunun~~ *İcra qurumunun* (12) qanuni tələblərini qəsdən yerinə yetirməyən və ya onların yerinə yetirilməsinə mane olan və yaxud başqa şəkildə məhkəmə və digər orqanların qərarlarının icrası haqqında qanunvericiliyi pozan təqsirkar şəxslərin Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən olunmuş qaydada cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi barədə ~~məhkəmə icrası məhkəmə icraçıları qurumunun rəhbəri~~ *icra məmuru müvafiq cinayətlərə dair işlər üzrə ibtidai istintaq aparən orqana, icra xidmətinin rəhbəri (baş icra məmuru)* (12) tərəfindən təsdiq olunan təqdimat verir.

Maddə 84-1. Borclunun ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması

84-1.1. *Məhkəmə qərarları, əmrləri və vergi orqanlarının pul tələblərinin ödənilməsi ilə bağlı inzibati aktları (19) əsasında verilmiş icra sənədləri könüllü icra üçün müəyyən olunmuş vaxtda borclu tərəfindən üzrsüz səbəbdən icra edilmədikdə, borclunun ölkədən getmək hüququ icra məmurunun əsaslandırılmış təqdimatı əsasında məhkəmənin qərarı ilə müvəqqəti məhdudlaşdırıla bilər. Borclunun ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması barədə icra məmuru tərəfindən dərhal borclunun özünə, tələbkara və [müvafiq icra hakimiyyəti orqanına](#) məlumat verilir.*

84-1.2. *Borclunun ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılmasına səbəb olmuş əsaslar aradan qalxdıqdan sonra icra məmuru həmin məhdudlaşdırmanın götürülməsi barədə icra qurumunun rəhbəri tərəfindən təsdiq olunan qərar qəbul edir. Həmin qərar dərhal borcluya, tələbkara, məhkəməyə və [müvafiq icra hakimiyyəti orqanına](#) göndərilir. (12)*

Maddə 85. ~~Məhkəmə icraçısının~~ İcra məmurunun (12) qərarları

85.1. *İcra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi (icraata başlanması, icra ödənişinin tutulması, cərimə tətbiq olunması və s.) icraatda iştirak edən tərəflərin və digər şəxslərin maraqlarına toxunduqda, ~~məhkəmə icraçısı~~ icra məmuru (12) müvafiq qərar qəbul edir.*

85.2. Qərarada aşağıdakılar göstərilir:

85.2.1. qərarın qəbul edildiyi tarix və yer;

85.2.2. qərarı qəbul etmiş ~~məhkəmə icraçısının~~ *icra məmurunun* (12) vəzifəsi, soyadı, adı və atasının adı;

85.2.3. qərarın hansı icraat üzrə qəbul edilməsi;

85.2.4. baxılan məsələ;

85.2.5. qərarın qəbul edilməsi üçün əsas olmuş və məhkəmə icraçısının icra məmurunun (12) istinad etdiyi qanunlar və digər normativ hüquqi aktlar;

85.2.6. baxılan məsələ üzrə çıxarılmış nəticə;

85.2.7. qərardan şikayət verilməsi qaydası və müddəti.

Maddə 86. Məhkəmə icraçısının həvəsləndirilməsi

~~İcra sənədinin icrasını vaxtında və real olaraq təmin edən məhkəmə icraçısına, bəreludan tutulan məbləğin və ya əmlakın dəyərinin 1 faizi həcmində, lakin şərti maliyyə vahidinin 100 misindən yüz on manatdan artıq olmamaqla, mükafat verilir.~~

~~Göstərilən məbləğ məhkəmə icraçısına məhkəmə nəzarətçiləri və icraçılarının xüsusi fondundan müvafiq məhkəmə icraçıları qurumu tərəfindən ödənilir.~~

Maddə 86. İcra məmurunun həvəsləndirilməsi

86.1. Xidməti vəzifələrini nümunəvi icra edən icra məmuru [müvafiq icra hakimiyyəti orqanı](#) tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada əmək haqqının beş misli miqdarından artıq olmamaqla mükafatlandırıla bilər.

86.2. Mükafat icra məmurlarının xüsusi fondundan ödənilir. (12)

XII Fəsil

İcra sənədləri üzrə icraat zamanı tələbkarın, borclunun və digər şəxslərin hüquqlarının müdafiəsi

Maddə 87. Məhkəmə icraçısının İcra məmurunun (12) hərəkətlərindən (hərəkətsizliyindən) (15) şikayət verilməsi

~~87.1. İqtisad məhkəməsi İnzibati iqtisadi məhkəmə (13) tərəfindən verilmiş icra sənədinin icra olunması ilə bağlı məhkəmə icraçısının icra məmurunun (12) hərəkətlərindən və ya həmin hərəkətləri yerinə yetirməkdən imtina etməsindən, e cümlədən məhkəmə icraçısına icra məmuruna (12) etirazın təmin edilməməsindən tələbkar və ya bərelü şikayət verə bilər. Şikayət müvafiq hərəkətin edildiyi (və ya həmin hərəkətin yerinə yetirilməsindən imtina edildiyi) vaxtdan 10 gün müddətində məhkəmə icraçısının icra məmurunun (12) olduğu yer üzrə iqtisad məhkəməsinə inzibati iqtisadi məhkəməyə (13) verilir.~~

87.1. İcra sənədinin icra olunması ilə bağlı icra məmurunun hərəkətlərindən və ya hərəkətsizliyindən tələbkar və ya borclu icra məmurunun olduğu yer üzrə inzibati-iqtisadi məhkəməyə şikayət verə bilər. İcra məmurunun hərəkətlərindən şikayət müvafiq hərəkətin edildiyi vaxtdan 10 gün müddətində verilir. (15)

~~87.2. Bu Qanunun 87.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmayan digər icra sənədlərinin icra olunması ilə bağlı məhkəmə icraçısının icra məmurunun (12) hərəkətlərindən və ya həmin hərəkətləri yerinə yetirməkdən imtina etməsindən, o cümlədən məhkəmə icraçısına icra məmuruna (12) etirazın təmin edilməməsindən şikayət, müvafiq hərəkətin edildiyi (və ya həmin hərəkətin yerinə yetirilməsindən imtina edildiyi) vaxtdan 10 gün müddətində məhkəmə icraçısının icra məmurunun (12) olduğu yerin məhkəməsinə verilir. (15)~~

87.3. İcra hərəkətinin yerinə yetirilməsi (və ya həmin hərəkətin yerinə yetirilməsindən imtina edilməsi) (15) vaxtı və yeri haqqında xəbərdar edilməmiş şəxslər üçün bu Qanunun 87.1-ci və 87.2-ci maddələrində 87.1-ci maddəsində (15) nəzərdə tutulmuş müddətin axımı, həmin şəxslərin müvafiq hərəkət barəsində məlumat aldıkları gündən başlayır.

87.4. ~~Məhkəmə icraçısı~~ İcra məmuru (12) tərəfindən fiziki və hüquqi şəxslərə vurulmuş ziyan Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulmuş qaydada ödənilir.

Maddə 88. İcra sənədi üzrə tələbin hüquqi şəxs tərəfindən vaxtında icra edilməməsi ilə bağlı tələbkarın hüquqlarının müdafiəsi

Tələbkar borcludan tutulmalı olan məbləğin, əgər həmin məbləğ hüquqi şəxsin təqsiri üzündən tutulmamışdırsa, müvafiq hüquqi şəxsdən tutulması barədə ona qarşı iddia qaldıra bilər.

Bu halda tələbkar dövlət rüsumunu ödəməkdən azad edilir.

Maddə 89. İcra hərəkətlərinin həyata keçirilməsi zamanı digər şəxslərin hüquqlarının müdafiəsi

Tələbin yönəldildiyi əmlakın borcluya və başqa şəxslərə məxsus olması (mənsubiyyəti) ilə bağlı mübahisə yarandıqda, maraqlı fiziki və hüquqi şəxslər əmlakın həbsdən azad olunması və ya onun siyahıdan çıxarılması barədə iddia ilə məhkəməyə müraciət etmək hüququna malikdirlər.

Maddə 90. İşə bərpa etmək haqqında icra sənədinin icra olunmaması ilə bağlı hüquqi şəxslərin hüquqlarının müdafiəsi

Qanunsuz işdən çıxarılmış və ya başqa işə keçirilmiş işçini işə bərpa etmək haqqında icra sənədi icra olunmadıqda, həmin işçiyə Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq orta əməkhaqqının və ya əməkhaqqı fərqinin ödənilməsi ilə bağlı hüquqi şəxsə vurulmuş ziyan, həmin hüquqi şəxsin icra sənədini icra etməməkdə təqsirkar olan rəhbərindən və ya digər işçisindən Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə müəyyən edilmiş qaydada tutula bilər.

Maddə 91. Qanunun qüvvəyə minməsi

Bu Qanun dərc olunduğu gündən qüvvəyə minir.

«~~Məhkəmə qərarlarının icrası~~ İcra haqqında» (5)
Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi barədə
Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Qəbul edilmişdir: 5 mart 2002-ci il, № 672.

*Əlavə və dəyişikliklər: 1. 25 may 2006-cı il, № 411;
2. 6 iyul 2006-cı il, № 426;
3. 21 iyun 2007-ci il;
4. 2 iyul 2010-cu il, № 291;
5. 20 aprel 2011-ci il.*

«~~Məhkəmə qərarlarının icrası~~ İcra haqqında» (5) Azərbaycan Respublikası Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiq olunmasını təmin etmək məqsədilə qərara alıram:

1. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə tapşırılsın ki, bir ay müddətində:

qüvvədə olan qanunvericilik aktlarının «~~Məhkəmə qərarlarının icrası~~ İcra haqqında» (5) Azərbaycan Respublikası Qanununa uyğunlaşdırılması barədə təkliflərini hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etsin;

Nazirlər Kabinetinin və müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının həmin Qanuna uyğunlaşdırılmasını təmin etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

həmin Qanunun 49.2-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş fiziki şəxs barəsində icra sənədləri icra olunarkən, tələbin yönəldilməsinə yol verilməyən əmlakın dəqiq siyahısını müəyyən etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

həmin Qanunun 50.7-ci maddəsinin birinci abzasında, 50.10-cu və 52.3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş üzərinə həbs qoyulmuş əmlakın saxlanması qaydası və şərtlərini müəyyən etsin və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin;

«~~Məhkəmə qərarlarının icrası~~ İcra haqqında» (5) Azərbaycan Respublikası Qanunundan irəli gələn digər məsələləri öz səlahiyyətləri daxilində həll etsin.

2. Müəyyən edilsin ki:

«~~Məhkəmə qərarlarının icrası~~ İcra haqqında» (5) Azərbaycan Respublikası Qanununun 49.2-ci maddəsində, 50.7-ci maddəsinin birinci abzasında, 50.10-cu və 52.3-cü maddələrində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti həyata keçirir;

həmin Qanunun 27.4-cü, 27.7-ci və 41-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi həyata keçirir;

həmin Qanunun 59.1-ci və 59.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini mülkiyyət növündən asılı olmayaraq bütün daşınmaz əmlaka münasibətdə Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin yanında Azərbaycan Respublikasının Daşınmaz Əmlakın Dövlət Reyestri Xidməti, dövlət mülkiyyətində

~~olan əmlaka münasibətdə Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkişaf Nazirliyi Dövlət Əmlakının İdarə Edilməsi üzrə Dövlət Komitəsi, rəsmi reyestri aparılan daşınar əmlaka münasibətdə müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları həyata keçirir;~~

həmin Qanunun 59.1-ci və 59.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini mülkiyyət növündən asılı olmayaraq bütün daşınmaz əmlaka və dövlət mülkiyyətində olan əmlaka münasibətdə Azərbaycan Respublikasının Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsi, rəsmi reyestri aparılan daşınar əmlaka münasibətdə müvafiq mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları həyata keçirir; (4)

həmin Qanunun 72.5-ci və 73.2-ci maddələrində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanları»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər Nazirliyi və rayon (şəhər) icra hakimiyyəti orqanları öz səlahiyyətləri daxilində həyata keçirirlər;

həmin Qanunun 84-1.1-ci maddəsinin ikinci cümləsində, 84-1.2-ci maddəsinin ikinci cümləsində və 86.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş «müvafiq icra hakimiyyəti orqanı»nın səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi həyata keçirir. (5)

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Heydər ƏLİYEV

Bakı şəhəri.

«Azərbaycan» qəzetində dərc edilmişdir (12 mart 2002-ci il, № 57).

«Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu»nda dərc edilmişdir (31 mart 2002-ci il, № 2, maddə 122).